

2024/1449

24.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1449

av den 14 maj 2024

om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 212 och 322.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av revisionsrättens yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, ⁽²⁾ och

av följande skäl:

- (1) Unionen bygger på de värden som avses i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), däribland demokrati, rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna. Dessa värden ingår i de anslutningskriterier som fastställdes vid Europeiska rådets möte i Köpenhamn i juni 1993 (*Köpenhamnskriterierna*) och som utgör villkoren för att komma i fråga för medlemskap i unionen.
- (2) Utvidgningsprocessen bygger på fastställda kriterier, rättvisa och rigorösa villkor samt principen om egna meriter. Det är fortfarande mycket viktigt att det finns ett tydligt engagemang när det gäller principen ”det grundläggande först”, vilket innebär starkt fokus på rättsstatsprincipen, de grundläggande rättigheterna, de demokratiska institutionernas funktion och reformering av den offentliga förvaltningen samt ekonomiska kriterier. Framstegen beror på varje stödmottagares genomförande av de reformer som krävs för att anpassa sig till EU:s regelverk. Regionalt samarbete och goda grannförbindelser utgör fortfarande mycket viktiga delar i utvidgningsprocessen.
- (3) Rysslands anfallskrig mot Ukraina har också visat att utvidgningen är en geostrategisk investering i fred, säkerhet och stabilitet. Med tanke på att unionens fullständiga och otvetydiga engagemang för västra Balkans utsikter till EU-medlemskap är partnerernas inriktning och engagemang gentemot unionen ett starkt uttryck för deras strategiska val och plats i en värdegemenskap. Vägen mot EU-medlemskap för partnererna på västra Balkan måste vara fast förankrad i påtagliga och konkreta framsteg i reformarbetet.
- (4) Det ligger i unionens och dess partners på västra Balkan, nämligen Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo *, Montenegro, Nordmakedonien och Serbien (*stödmottagarna*), gemensamma intresse att driva på insatserna för att reformera de senares politiska, rättsliga och ekonomiska system med tanke på deras framtida medlemskap i stödja deras anslutningsprocess. Utsikterna till medlemskap i unionen har en kraftfull omvälvande effekt, med positiva demokratiska, politiska, ekonomiska och samhälleliga förändringar.
- (5) Det är nödvändigt att tidigarelägga några av fördelarna med ett EU-medlemskap före anslutningen. Ekonomisk konvergens står i centrum för dessa fördelar. För närvarande är konvergensen mellan västra Balkan när det gäller BNP per capita uttryckt i köpkraftsstandarder fortfarande låg, på mellan 30 % och 50 % av EU-genomsnittet, och konvergenstakten är inte tillräckligt snabb.
- (6) För att minska denna skillnad fastställde kommissionen i sitt meddelande av den 8 november 2023 *En ny tillväxtplan för västra Balkan* en ny tillväxtplan för västra Balkan som bygger på fyra pelare: (a) Öka integrationen med EU:s inre marknad, (b) främja regional ekonomisk integration på grundval av EU:s regler och standarder genom att fullt ut

⁽¹⁾ Yttrande av den 30 januari 2024 (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 7 maj 2024.

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

genomföra den befintliga handlingsplanen för den gemensamma regionala marknaden, (c) fördjupa reformer som syftar till att påskynda tillväxten i regionen, främja ekonomisk konvergens och stärka den regionala stabiliteten och d) inrätta ett nytt finansieringsinstrument: faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan (*faciliteten*).

- (7) Genomförandet av den tillväxtplanen kräver ökad finansiering inom ramen för ett särskilt nytt finansieringsinstrument, nämligen faciliteten för att hjälpa regionen att genomföra reformer som innebär hållbar ekonomisk tillväxt, regional integration och den gemensamma regionala marknaden.
- (8) För att uppnå målen med den nya tillväxtplanen för västra Balkan bör särskild tonvikt läggas vid investeringsområden som sannolikt kommer att fungera som viktiga faktorer för social och ekonomisk utveckling: konnektivitet, inklusive hållbar transport, utfasning av fossila bränslen, energi, grön och digital omställning samt utbildning och kompetensutveckling, med särskilt fokus på ungdomar.
- (9) Hållbar transportinfrastruktur är nödvändig för att förbättra förbindelserna mellan stödmottagarna och med unionen. Den bör bidra till att integrera västra Balkan i unionen. I sitt förslag om översyn av ramen för det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) tog kommissionen med en ny korridor som korsar västra Balkan (korridoren mellan västra Balkan och östra Medelhavet). TEN-T-nätet bör ligga till grund för finansieringen av hållbar transportinfrastruktur i regionen, inbegripet för miljövänliga transportmedel, såsom järnvägar.
- (10) Faciliteten bör stödja investeringar och reformer som främjar stödmottagarnas väg mot den digitala omställningen av ekonomin och samhället i linje med unionens vision för 2030, som presenteras i kommissionens meddelande av den 9 mars 2021 *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet*, på ett sätt som främjar en inkluderande digital ekonomi till gagn för alla medborgare. Faciliteten bör sträva efter att bidra till att stödmottagarna uppnår de allmänna syften och de digitala mål som rör unionen. I enlighet med kommissionens meddelande av den 15 juni 2023 om genomförandet av verktygslådan för 5G-cybersäkerhet, bör 5G-verktygslådan för cybersäkerhet vara referensen för unionens finansiering för att säkerställa säkerhet, motståndskraft och skydd av de digitala infrastrukturprojektens integritet i regionen.
- (11) Stödet inom ramen för faciliteten bör ges för att uppfylla allmänna och specifika mål, på grundval av fastställda kriterier och tydliga betalningsvillkor. Dessa allmänna och specifika mål bör eftersträvas på ett sådant sätt att de ömsesidigt förstärker varandra. Faciliteten bör stödja utvidgningsprocessen genom att påskynda anpassningen till unionens värden, lagar, regler, standarder, politik och praxis (*EU:s regelverk*) med sikte på unionsmedlemskap, påskynda den regionala ekonomiska integrationen och den gradvisa integrationen av stödmottagare på unionens inre marknad och påskynda deras socioekonomiska konvergens med unionen. Faciliteten bör också främja regionalt samarbete, goda grannförbindelser samt försoning och lösning av tvister.
- (12) Förutom att främja socioekonomisk konvergens bör faciliteten också bidra till att påskynda reformer som rör de grundläggande delarna av utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter, bland annat rättigheter för personer som tillhör minoriteter, inklusive nationella minoriteter och romer, samt rättigheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella (hbt-personer). Den bör också förbättra de demokratiska institutionernas och de offentliga förvaltningarnas funktion, offentlig upphandling, kontroll av statligt stöd och förvaltning av offentliga finanser, bekämpning av alla typer av korruption och organiserad brottslighet, utbildning av god kvalitet och sysselsättningspolitik, regionens mål för den gröna omställningen samt klimat- och miljömål.
- (13) Unionens stöd inom ramen för faciliteten bör komplettera det bilaterala och regionala stöd som tillhandahålls enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529⁽³⁾, vilket fortfarande är det huvudsakliga instrument som förbereder stödmottagarna för unionsmedlemskap, samtidigt som redan befintliga mekanismer och strukturer används där så är möjligt och synergier maximeras. Strategin bör bygga på den befintliga utvidgningsmetoden, särskilt den reviderade metod från 2020 som kommissionen lade fram i sitt meddelande av den 5 februari 2020 *Förbättra anslutningsprocessen – Ett trovärdigt EU-perspektiv för västra Balkan*, och den ekonomiska plan och investeringsplan för västra Balkan som kommissionen antog den 6 oktober 2020.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III) (EUT L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>).

- (14) Faciliteten bör komplettera den befintliga ekonomiska och finansiella dialogen, utan att inkräkta på dess tillämpningsområde, och därigenom stärka den ekonomiska integrationen och förberedelserna inför unionens multilaterala övervakning av den ekonomiska politiken.
- (15) Faciliteten bör främja principerna om utvecklingseffektivitet, respektera additionaliteten till och komplementariteten med det stöd som tillhandahålls inom ramen för andra unionsprogram och unionsinstrument och sträva efter att undvika överlappning och säkerställa synergier mellan stöd enligt denna förordning och annat stöd, inbegripet integrerade finansiella paket som består av både finansiering av export och utveckling, som tillhandahålls av unionen, medlemsstaterna, tredjeländer samt multilaterala och regionala organisationer och enheter.
- (16) I överensstämmelse med principen om inkluderande partnerskap bör kommissionen sträva efter att säkerställa att vederbörligt samråd hålls med berörda parter hos stödmottagarna, inbegripet stödmottagarnas parlament, lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer, och att de i god tid får tillgång till relevant information så att de kan spela en meningsfull roll vid utformningen och genomförandet av olika program och i de relaterade övervakningsprocesserna.
- (17) Skräddarsytt och riktat tekniskt bistånd samt bistånd till gränsöverskridande samarbete bör fortsätta att tillhandahållas till stöd för målen för denna facilitet och för att stärka stödmottagarnas relevanta kapacitet att genomföra reformagendorna.
- (18) Faciliteten bör säkerställa överensstämmelse med och stöd för de allmänna målen för unionens yttre åtgärder enligt artikel 21 i EU-fördraget, inbegripet respekten för de grundläggande rättigheterna enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Den bör särskilt säkerställa skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen.
- (19) Faciliteten bör främja innovation, forskning och samarbete mellan akademiska institutioner och näringslivet till stöd för den gröna och den digitala omställningen och uppmuntra särskild tonvikt på lokalt baserade mikroföretag, små och medelstora företag samt uppstarts företag.
- (20) Stödmottagarna bör visa ett trovärdigt engagemang för europeiska värden, bland annat genom att anpassa sig till unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet unionens restriktiva åtgärder.
- (21) Vid genomförandet av faciliteten bör hänsyn tas till unionens strategiska oberoende samt till unionens och dess medlemsstaters strategiska intressen och de värden som unionen bygger på.
- (22) Verksamheten inom ramen för faciliteten bör stödja framstegen mot unionens sociala normer samt klimat- och miljönormer och stödja framsteg mot FN:s mål för hållbar utveckling, Parisavtalet som antogs i enlighet med Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, Förenta nationernas konvention om biologisk mångfald och Förenta nationernas konvention för bekämpning av ökenspridning och får inte bidra till miljöförstöring eller skada miljön eller klimatet. Åtgärder som finansieras inom ramen för faciliteten bör vara i linje med stödmottagarnas nationella energi- och klimatplaner, deras nationellt fastställda bidrag och ambition att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Faciliteten bör bidra till begränsningen av klimatförändringarna och till förmågan att anpassa sig till deras negativa effekter och främja klimatesiliens. I synnerhet bör finansiering inom ramen för faciliteten främja omställningen till en koldioxidbefriad, klimatneutral, klimatesilient och cirkulär ekonomi.
- (23) Genomförandet av denna förordning bör vägledas av principerna om jämlikhet och icke-diskriminering inom ramen för jämlikhetsunionens strategier. Den bör främja och driva på jämställdhet mellan könen och jämställdhetsintegrering, garantera kvinnors meningsfulla deltagande i beslutsprocesser, och stärka kvinnors och flickors egenmakt samt sträva efter att värna och främja kvinnors och flickors rättigheter samt förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer, samtidigt som hänsyn tas till relevanta EU-handlingsplaner för jämställdhet samt relevanta rådsslutsatser och internationella konventioner. Dessutom bör denna förordning genomföras med full respekt för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, även när det gäller skydd av barn och arbetstagares rättigheter. Genomförandet av faciliteten bör ske i linje med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning⁽⁴⁾ och dess protokoll och säkerställa tillgänglighet i investeringar och tekniskt bistånd,

⁽⁴⁾ EUT L 23, 27.1.2010, s. 35.

i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 ⁽⁵⁾.

- (24) Denna förordning bör främja den gröna agendan för västra Balkan som ingår i kommissionens meddelande av den 6 oktober 2020 om den ekonomiska planen och investeringsplanen för västra Balkan, genom att förstärka miljöskyddet och återställandet av miljön, bidra till begränsning av klimatförändringarna, öka resiliensen mot klimatförändringarna och påskynda övergången till en koldioxidsnål ekonomi.
- (25) Faciliteten återspeglar den europeiska gröna given såsom Europas strategi för hållbar tillväxt och vikten av att ta itu med klimatmålen och målen för biologisk mångfald i linje med åtagandena i det interinstitutionella avtalet, och faciliteten bör därför bidra till att uppnå det övergripande målet att 30 % av unionens budgetutgifter ska gå till stöd för klimatmålen och 7,5 % under 2024 och 10 % under 2026 och 2027 till stöd för målen för biologisk mångfald. Minst 37 % av det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöd som kanaliseras genom investeringsramen för västra Balkan bör svara mot klimatmålen. Detta belopp bör beräknas med hjälp av Riomarkörerna i enlighet med skyldigheten att rapportera EU:s internationella klimatfinansiering till OECD samt andra internationella avtal eller ramverk. Redan i juni 2025 kommer EU:s klimatkoefficienter, som är tillämpliga på alla program inom den fleråriga budgetramen 2021–2027 och som anges i kommissionens arbetsdokument om arkitekturen för klimatintegrering *Climate Mainstreaming Architecture in the 2021–2027 Multiannual Financial Framework* (SWD (2022) 225), också att tillämpas på klimatutgifter under rubrik 6 i den fleråriga budgetramen (*Grannskapet och omvärlden*). Faciliteten kommer att anpassas till strategin för andra instrument under rubrik 6, inbegripet instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III), för att säkerställa en konsekvent klimatrapportering i regionen. Faciliteten bör stödja verksamhet som till fullo respekterar unionens standarder och prioriteringar för klimat och miljö och principen om att inte orsaka betydande skada i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 ⁽⁶⁾.
- (26) Kommissionen bör i samarbete med medlemsstaterna och stödmottagarna säkerställa efterlevnad, samstämmighet, enhetlighet och komplementaritet samt ökad transparens och ansvarsskyldighet vid tillhandahållandet av stöd, bland annat genom att genomföra lämpliga interna kontrollsystem och strategier för bedrägeribekämpning. Stödet inom ramen för faciliteten bör göras tillgängligt under förutsättning att varje stödmottagare upprätthåller och respekterar ändamålsenliga demokratiska mekanismer, inbegripet ett parlamentariskt flerpartisystem, fria och rättvisa val, medipluralism, rättsväsendets oberoende och rättsstatsprincipen, och att garantera respekt för alla skyldigheter avseende mänskliga rättigheter, däribland rättigheterna för personer som tillhör minoriteter. En annan förutsättning bör vara att Serbien och Kosovo engagerar sig konstruktivt med tydligt mätbara framsteg och påtagliga resultat i normaliseringen av sina förbindelser i syfte att fullt ut genomföra alla sina respektive skyldigheter enligt avtalet om vägen till normalisering och dess genomförandebilaga samt alla tidigare dialogavtal. De bör också inleda förhandlingar om det övergripande avtalet om normalisering av förbindelserna.
- (27) Det totala maximibeloppet för unionens stöd genom faciliteten bör vara 6 miljarder EUR i löpande priser för perioden 2024–2027, varav upp till 2 miljarder EUR i form av icke återbetalningspliktigt stöd och 4 miljarder EUR i subventionerade lån från unionen som avsatts från beloppet på 2 miljarder EUR. Minst hälften av det totala beloppet bör tilldelas genom investeringsramen för västra Balkan, inklusive hela det icke återbetalningspliktiga stödet, efter avdrag med 1,5 % för det tekniska och administrativa biståndet samt de belopp som krävs för att finansiera lånen.
- (28) I denna förordning fastställs en finansieringsram för hela löptiden för faciliteten, som ska utgöra det särskilda referensbeloppet, i den mening som avses i punkt 18 i det interinstitutionella avtalet av den 16 december 2020 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning samt om nya egna medel, inbegripet en färdplan för införandet av nya egna medel ⁽⁷⁾, för Europaparlamentet och rådet under det årliga budgetförfarandet.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

⁽⁷⁾ EUT L 433 I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2020/1222/oj.

- (29) Finansiella skulder i samband med lån enligt faciliteten bör inte stödjas av garantin för yttre åtgärder, genom undantag från artikel 31.3 andra meningen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947⁽⁸⁾. Stöd i form av lån inom ramen för denna facilitet bör utgöra ekonomiskt stöd i den mening som avses i artikel 220.1 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046⁽⁹⁾ (*budgetförordningen*). Ett vägledande finansieringsbelopp för varje stödmottagare bör beräknas på grundval av den formel som anges i bilagan, där en stödmottagares befolkningsandel kombineras med den genomsnittliga BNP per capita på västra Balkan i förhållande till respektive stödmottagares BNP per capita, varvid de två faktorerna ges en viktning på 60 % respektive 40 %. Om betalningsvillkoren för frigörande av medel inte är uppfyllda får kommissionen omfördela en del av eller hela beloppet bland andra stödmottagare.
- (30) Övergripande finansiella regler som antas av Europaparlamentet och rådet på grundval av artikel 322 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) bör vara tillämpliga på denna förordning. Dessa regler fastställs i budgetförordningen och anger särskilt förfarandet för upprättande och genomförande av budgeten genom bidrag, upphandling, indirekt förvaltning, ekonomiskt stöd, blandfinansieringsinsatser och ersättning till externa experter samt föreskriver kontroller av de finansiella aktörernas ansvar.
- (31) Restriktioner av stödberättigande i tilldelningsförfaranden inom ramen för faciliteten bör föreskrivas om det är lämpligt med hänsyn till insatsens specifika karaktär eller när insatsen påverkar säkerheten eller den allmänna ordningen.
- (32) För att säkerställa ett effektivt genomförande av faciliteten, inbegripet underlättande av integrationen av stödmottagarna i de europeiska värdekedjorna, bör alla varor och all materiel som finansieras och upphandlas inom ramen för denna facilitet ha ursprung i medlemsstater, stödmottagare, kandidatländer och avtalslutande parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och länder som tillhandahåller stöd till stödmottagarna på en nivå som är jämförbar med den som unionen tillhandahåller, med beaktande av storleken på deras ekonomi samt länder för vilka kommissionen fastställt att ömsesidigt tillträde till externt bistånd föreligger, såvida inte varorna och materielen inte kan anskaffas på rimliga villkor i något av dessa länder.
- (33) Med respekt för principen att unionens budget fastställs årsvis bör möjligheten att utnyttja den flexibilitet som medges i budgetförordningen för andra politikområden säkerställas, bland annat i form av överföringar och ingående av nya åtaganden för anslagna medel, för att säkerställa att unionsmedlen används effektivt och således maximera de unionsmedel som är tillgängliga inom ramen för faciliteten.
- (34) Genomförandet av faciliteten bör stödjas av en sammanhängande och prioriterad uppsättning riktade reformer och investeringsrelaterade prioriteringar hos varje stödmottagare (*reformagendan*), som utgör en ram för att främja den inkluderande hållbara socioekonomiska tillväxten, är tydligt formulerad och anpassad till unionens anslutningskrav och de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen. Reformagendan kommer att fungera som en övergripande ram för att uppnå målen för faciliteten. Reformagendan bör utarbetas i nära samråd med berörda parter, inbegripet stödmottagarnas parlament, lokala och regionala representativa organ och myndigheter, arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer, och deras synpunkter bör återspeglas i reformagendan.
- (35) Utbetalningen av unionsstöd bör villkoras av att betalningsvillkoren uppfylls och av mätbara framsteg i genomförandet av de reformer som anges i de reformagendor som bedömts och formellt godkänts av kommissionen. Frigörandet av medel bör struktureras i enlighet med detta och återspegla facilitetens mål.
- (36) Reformagendorna bör omfatta riktade reformåtgärder och prioriterade investeringsområden, tillsammans med betalningsvillkor i form av mätbara kvalitativa och kvantitativa steg som visar på tillfredsställande framsteg eller slutförande av dessa åtgärder, och en vägledande tidsplan för genomförandet av dessa åtgärder. Reformagendorna

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947 av den 9 juni 2021 om inrättande av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen om ändring och upphävande av Europaparlamentets och rådets beslut nr 466/2014/EU och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1601 och rådets förordning (EG, Euratom) nr 480/2009 (EUT L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

bör också inbegripa en preliminär förteckning över planerade investeringsprojekt som är avsedda att finansieras inom investeringsramen för västra Balkan. Dessa steg bör planeras till senast den 31 augusti 2027, även om genomförandet av de åtgärder som dessa steg avser får sträcka sig längre än 2027, dock längst till den 31 december 2028.

- (37) Reformagendorna bör innehålla en redogörelse för stödmottagarnas system för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, korruption, inbegripet korruption på hög nivå, bedrägeri och intressekonflikter vid användningen av medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten, samt för arrangemangen för att undvika dubbelfinansiering från faciliteten och andra unionsprogram eller givare.
- (38) Reformagendorna bör innehålla en förklaring av hur åtgärderna förväntas bidra till klimat- och miljömålen och principen om att inte orsaka betydande skada samt den digitala omställningen.
- (39) Åtgärder inom ramen för reformagendorna bör bidra till att förbättra effektiviteten hos system för förvaltning och kontroll av de offentliga finanserna, penningtvätt, skatteflykt, skatteundandragande, bedrägerier och organiserad brottslighet samt till ett ändamålsenligt system för kontroll av statligt stöd, i syfte att säkerställa rättvisa villkor för alla företag. Sådana åtgärder bör genomföras av stödmottagaren före ett preliminärt datum som kan fastställas för varje åtgärd i ett tidigt skede av facilitetens genomförande.
- (40) Reformagendorna bör vara resultatbaserade och innehålla indikatorer för bedömning av framstegen mot uppnåendet av facilitetens allmänna och särskilda mål som anges i denna förordning. Dessa indikatorer bör baseras på internationellt överenskomna indikatorer. Indikatorerna bör också i möjligaste mån vara samstämmiga med de nyckelprestationsindikatorer som ingår i resultatramen för IPA III, i resultatmätningens ram för EFHU⁺ och i investeringsramen för västra Balkan. Indikatorerna bör vara relevanta, accepterade, trovärdiga, enkla och robusta.
- (41) Medel inom ramen för faciliteten bör inte stödja verksamhet eller åtgärder som undergräver fredsavtalen i regionen.
- (42) Kommissionen bör bedöma varje reformagenda utifrån den förteckning över kriterier som fastställs i denna förordning. För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen godkänna dessa reformagendor. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁰⁾. Kommissionen kommer att vederbörligen beakta rådets beslut 2010/427/EU⁽¹¹⁾ och Europeiska utrikestjänstens roll i förekommande fall, och särskilt när den övervakar uppfyllandet av de relevanta förutsättningarna för unionsstöd.
- (43) Kommissionens genomförandebeslut som avses i denna förordning bör samtidigt utgöra ett arbetsprogram i den mening som avses i artikel 110.2 i budgetförordningen när det gäller beloppet för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd enligt denna förordning.
- (44) Med tanke på behovet av flexibilitet i genomförandet av faciliteten bör det vara möjligt för en stödmottagare att lämna en motiverad begäran till kommissionen om att ändra genomförandebeslutet, om reformagendan, inklusive relevanta betalningsvillkor, inte längre kan uppnås, vare sig helt eller delvis, på grund av objektiva omständigheter. En stödmottagare bör kunna lämna in en motiverad begäran om ändring av reformagendan, bland annat genom att föreslå tillägg i förekommande fall.
- (45) Kommissionen bör kunna ändra genomförandebeslutet, särskilt för att beakta en ändring av de tillgängliga beloppen.
- (46) Vid omfördelning av stöd inom ramen för denna facilitet som skulle leda till att en stödmottagare får ytterligare stöd bör den berörda stödmottagaren lämna in en reviderad reformagenda med ytterligare åtgärder som ska uppnås. Kommissionen bör underrätta Europaparlamentet och rådet innan den fattar några beslut om omfördelningen av stöd.
- (47) Ett facilitetsavtal bör ingås med varje stödmottagare för att fastställa principerna för det finansiella samarbetet mellan unionen och stödmottagaren och för att specificera de nödvändiga mekanismerna för kontroll, tillsyn, övervakning, utvärdering, rapportering och revision av unionsfinansiering inom ramen för faciliteten, regler om skatter och avgifter samt åtgärder för att förebygga, upptäcka, utreda och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

⁽¹¹⁾ Rådets beslut 2010/427/EU av den 26 juli 2010 om hur den europeiska avdelningen för yttre åtgärder ska organiseras och arbeta (EUT L 201, 3.8.2010, s. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj>).

intressekonflikter. Följaktligen bör ett låneavtal också ingås med varje stödmottagare med särskilda bestämmelser för förvaltning och genomförande av finansiering som tillhandahålls i form av lån. Både facilitetsavtalet och låneavtalet bör på begäran översändas till Europaparlamentet och rådet.

- (48) Facilitetsavtalet bör omfatta en skyldighet för stödmottagare att, i överensstämmelse med unionens dataskyddsprinciper och med gällande dataskyddsregler, säkerställa insamling av och åtkomst till tillräckliga data om personer och enheter som tar emot finansiering, inbegripet information om verkligt ägande, för genomförandet av reformagendorna.
- (49) Ekonomiskt stöd till reformagendorna bör vara möjligt i form av lån. Mot bakgrund av stödmottagarnas finansieringsbehov är det lämpligt att organisera det ekonomiska stödet inom ramen för den diversifierade finansieringsstrategi som föreskrivs i artikel 220a i budgetförordningen och som inrättats som den enda finansieringsmetoden däri, vilket förväntas öka likviditeten i unionens obligationer och göra unionens emissioner mer attraktiva och kostnadseffektiva.
- (50) Det är lämpligt att bevilja lån till stödmottagarna till mycket förmånliga villkor, med en längsta löptid på 40 år och en återbetalning av kapitalbeloppet som inte inleds före 2034. Det är också lämpligt att göra undantag från artikel 220.4 i budgetförordningen.
- (51) Med tanke på att de finansiella riskerna i samband med stödet till mottagarna i form av lån inom ramen för faciliteten är jämförbara med de finansiella risker som är förknippade med lånetransaktioner enligt förordning (EU) 2021/947, bör avsättningarna för den finansiella skulden från lån enligt denna förordning utgöras av 9 % i enlighet med artikel 211 i budgetförordningen. Finansieringen av avsättningarna bör komma från anslaget på 2 miljarder EUR inom ramen för faciliteten.
- (52) I syfte att säkerställa att avsättningsnivån förblir tillräcklig för de finansiella riskerna och för att visa hur genomförandet av faciliteten fortskrider bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på att ändra avsättningsnivån och att fastställa de detaljerade delarna av resultatavtalen. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016⁽¹²⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i utarbetandet av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med utarbetande av delegerade akter.
- (53) För att maximera hävstångseffekten av unionens ekonomiska stöd för att locka ytterligare investeringar och för att säkerställa unionens kontroll över utgifterna bör de infrastrukturinvesteringar som stöder reformagendorna genomföras genom investeringsramen för västra Balkan. Enskilda projekt eller program bör lämnas in till den operativa styrelsen för investeringsramen för västra Balkan för yttrande först efter det att de relevanta betalningsvillkor som fastställs i reformagendorna har uppfyllts. Om de relevanta betalningsvillkoren för investeringar inte uppfylls inom ett år får kommissionen omfördela investeringsfinansieringen inom investeringsramen för västra Balkan till de andra stödmottagarna.
- (54) För att säkerställa att stödmottagarna förfogar över startfinansiering för genomförandet av de första reformerna bör varje stödmottagare ha tillgång till upp till 7 % av det totala belopp som tillhandahålls inom ramen för denna facilitet som finansieringsstöd i form av förfinansiering, under förutsättning att finansiering finns tillgänglig och att förutsättningarna för stödet inom ramen för faciliteten är uppfyllda.
- (55) Det är viktigt att garantera både flexibilitet och planeringsmöjligheter när unionsstöd ges till stödmottagarna. För detta ändamål bör medel inom ramen för faciliteten frigöras enligt en fast halvårsplan, förutsatt att finansiering finns tillgänglig, på grundval av en begäran om frigörande av medel som lämnats in av stödmottagarna och efter det att kommissionen har kontrollerat att både de allmänna villkoren för makrofinansiell stabilitet, sund offentlig ekonomisk förvaltning, transparens och tillsyn av budgeten och de relevanta betalningsvillkoren är uppfyllda. Om ett betalningsvillkor inte uppfylls i enlighet med den vägledande tidsplan som anges i beslutet om godkännande av reformagendan kan kommissionen helt eller delvis hålla inne utbetalningen av de medel som motsvarar detta villkor,

⁽¹²⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

i enlighet med en delbetalningsmetod. Utbetalningen av motsvarande medel som hållits inne kan ske under nästa period för frigörande av medel och upp till tolv månader efter den ursprungliga tidsfrist som anges i den preliminära tidsplanen, förutsatt att betalningsvillkoren är uppfyllda. Under det första genomförandeåret bör denna tidsfrist förlängas till 24 månader från den ursprungliga negativa bedömningen.

- (56) Genom undantag från artikel 116.2 och 116.5 i budgetförordningen är det lämpligt att fastställa betalningsfristen för bidrag till statsbudgetar från och med den dag då beslutet om att godkänna utbetalningen till stödmottagaren meddelas och att utesluta att kommissionen betalar dröjsmålsränta till stödmottagaren.
- (57) Kommissionen bör på begäran av Europaparlamentet inom ramen för förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet tillhandahålla detaljerad information om genomförandet av unionens budget inom ramen för faciliteten, särskilt när det gäller genomförda revisioner, inbegripet identifierade svagheter och vidtagna korrigerande åtgärder, och när det gäller tilldelning av kontrakt för investeringar inom investeringsramen för västra Balkan, i tillämpliga fall inbegripet beloppet för stödmottagarnas medfinansiering samt andra källor till bidrag, inbegripet från andra av unionens finansieringsinstrument.
- (58) Inom ramen för unionens restriktiva åtgärder, som antas på grundval av artikel 29 i EU-fördraget och artikel 215.2 i EUF-fördraget, får inga medel eller ekonomiska resurser göras tillgängliga, direkt eller indirekt, till eller till förmån för juridiska personer, enheter eller organ som är uppförda på förteckningen. Sådana på en förteckning uppförda enheter, och enheter som ägs eller kontrolleras av dem, bör därför inte få stöd genom faciliteten.
- (59) I enlighet med budgetförordningen, Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013⁽¹³⁾ och rådets förordningar (EG, Euratom) nr 2988/95⁽¹⁴⁾, (Euratom, EG) nr 2185/96⁽¹⁵⁾ och (EU) 2017/1939⁽¹⁶⁾ ska unionens ekonomiska intressen skyddas genom proportionerliga åtgärder, inbegripet åtgärder som rör förebyggande, upptäckt, korrigerande och utredning av oriktigheter, bedrägeri, korruption, intressekonflikter, dubbelfinansiering samt återvinning av förlorade, felaktigt utbetalda eller felaktigt använda medel.
- (60) I enlighet med förordningarna (Euratom, EG) nr 2185/96 och (EU, Euratom) nr 883/2013 bör Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) ha möjlighet att genomföra administrativa undersökningar, inklusive kontroller och inspektioner på plats, för att fastställa om det har förekommit bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.
- (61) I enlighet med artikel 129 i budgetförordningen bör nödvändiga rättigheter och nödvändig tillgång beviljas kommissionen, Olaf, revisionsrätten och i förekommande fall även Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo), inbegripet av tredje parter som är involverade i förvaltningen av medel från unionen.
- (62) Kommissionen bör säkerställa att unionens ekonomiska intressen effektivt skyddas inom ramen för faciliteten. Med tanke på att det ekonomiska biståndet till stödmottagarna under lång tid har varit väl dokumenterat, även under indirekt förvaltning och med beaktande av deras gradvisa anpassning till unionens normer och praxis för intern kontroll, kan kommissionen samtidigt i stor utsträckning förlita sig på de nationella systemen för intern kontroll och förebyggande av bedrägerier. I synnerhet bör kommissionen och Olaf samt, i tillämpliga fall, Eppo utan dröjsmål informeras om alla misstänkta fall av oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter som påverkar förvaltningen av medel inom ramen för faciliteten.
- (63) Stödmottagarna bör utan dröjsmål till kommissionen rapportera oriktigheter, inbegripet bedrägerier, som har blivit föremål för ett första administrativt eller rättsligt konstaterande och hålla den underrättad om hur de administrativa och rättsliga förfarandena fortskrider. Med tanke på målet om en anpassning till god praxis i medlemsstaterna bör rapporteringen ske elektroniskt med hjälp av det system för hantering av oriktigheter som inrättats av kommissionen.
- (64) Varje stödmottagare bör inrätta ett övervakningssystem som innehåller en halvårsrapport om uppfyllandet av betalningsvillkoren i dess reformagenda som åtföljer den halvårsvisa begäran om frigörande av medel.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

⁽¹⁴⁾ Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (EGT L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

⁽¹⁵⁾ Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁽¹⁶⁾ Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndighet (EUT L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

Stödmottagarna bör samla in uppgifter och information som möjliggör förebyggande, upptäckt och korrigerande av oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter i samband med åtgärder som stöds av faciliteten.

- (65) Kommissionen bör säkerställa att tydliga övervakningsmekanismer och oberoende utvärderingsmekanismer införts för att sörja för en ändamålsenlig ansvarsskyldighet och transparens vid genomförandet av unionens budget samt en ändamålsenlig bedömning av framstegen i uppnåendet av målen i denna förordning.
- (66) Kommissionen bör lämna en årlig rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen när det gäller uppnåendet av målen i denna förordning som bland annat tar itu med synergier och komplementaritet med andra unionsprogram, särskilt med stöd som tillhandahålls inom ramen för förordning (EU) 2021/1529, i syfte att undvika överlappande stöd och dubbelfinansiering.
- (67) För att främja transparens och ansvarsskyldighet bör stödmottagarna offentliggöra aktuella uppgifter om slutmottagare som erhåller finansiering på mer än sammanlagt 50 000 EUR under genomförandet av reformer och investeringar inom ramen för denna facilitet.
- (68) Kommissionen bör genomföra en utvärdering av faciliteten när inrättandet har slutförts.
- (69) Stödmottagarna bör stödja fria pluralistiska medier som stärker och främjar förståelsen av unionens värderingar och de fördelar och skyldigheter som ett potentiellt medlemskap i unionen innebär, samtidigt som de vidtar beslutsamma åtgärder för att bekämpa utländsk informationsmanipulering och inblandning. De bör också säkerställa proaktiv, tydlig och konsekvent offentlig kommunikation, bland annat om unionens stöd. Mottagarna av unionsfinansiering bör aktivt framhålla unionsfinansieringens ursprung och säkerställa dess synlighet, i enlighet med handboken om kommunikation och synliggörande av EU:s yttre åtgärder.
- (70) Genomförandet av faciliteten bör också åtföljas av förstärkt strategisk kommunikation och offentlig diplomati för att främja unionens värden och belysa mervärdet med unionens stöd.
- (71) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen enligt nämnda artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (72) För att finansiering till stödmottagarna ska tillhandahållas i tid och utan ytterligare dröjsmål bör denna förordning träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

1. Genom denna förordning inrättas faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan (*faciliteten*).

I förordningen fastställs facilitetens mål, finansiering och budget för perioden från 2024 till 2027 samt formerna för unionsfinansiering inom ramen för faciliteten och reglerna för tillhandahållande av sådan finansiering.

2. Faciliteten ska komplettera förordning (EU) 2021/1529 för att ge stöd till västra Balkan för genomförande av EU-relaterade reformer, särskilt inkluderande och hållbara socioekonomiska reformer och reformer som avser de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, som är anpassade till unionens värden samt investeringar för att genomföra deras respektive reformagendor, i enlighet med kapitel III.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *stödmottagare*: något av följande: Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Montenegro, Nordmakedonien eller Serbien.
2. *ram för utvidgningspolitik*: den övergripande politiska ramen för genomförandet av denna förordning enligt Europeiska rådets och rådets definition; den inbegriper den reviderade utvidgningsmetoden, avtal som etablerar en juridiskt bindande relation med stödmottagarna, de förhandlingsramar som styr anslutningsförhandlingarna med kandidater, i förekommande fall, samt Europaparlamentets resolutioner, relevanta meddelanden från kommissionen, inbegripet och i tillämpliga fall, om rättsstatsprincipen, och gemensamma meddelanden från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik.
3. *facilitetsavtal*: ett avtal som ingås mellan kommissionen och stödmottagaren och som fastställer principerna för det finansiella samarbetet mellan stödmottagaren och kommissionen enligt denna förordning; detta arrangemang utgör en finansieringsöverenskommelse i den mening som avses i artikel 114.2 i budgetförordningen vad gäller finansieringsramen enligt artikel 6.2 a i denna förordning.
4. *låneavtal*: ett avtal som ingås mellan kommissionen och en stödmottagare och som fastställer villkoren för stöd från faciliteten.
5. *reformagenda*: en omfattande, sammanhängande och prioriterad uppsättning riktade reformer och prioriterade investeringsområden för varje stödmottagare, inklusive betalningsvillkor som är knutna till tillfredsställande framsteg eller slutförande av relaterade åtgärder, och en vägledande tidsplan för deras genomförande.
6. *åtgärder*: reformer och investeringar enligt reformagendorna i kapitel III.
7. *betalningsvillkor*: villkor för frigörande av medel i form av observerbara och mätbara kvalitativa eller kvantitativa steg som ska genomföras av en stödmottagare, enligt vad som anges i reformagendan i kapitel III.
8. *blandfinansieringsinsats*: en insats som stöds genom unionens budget och i vilken icke-återbetalningspliktiga former av stöd från unionens budget kombineras med återbetalningspliktiga former av stöd från institut för utvecklingsfinansiering eller andra offentliga finansinstitut, inbegripet exportkreditinstitut, eller från kommersiella finansinstitut och investerare.
9. *slutmottagare*: en person eller enhet som mottar finansiering inom ramen för faciliteten; för den del av faciliteten som görs tillgänglig som ekonomiskt stöd kommer slutmottagaren att vara stödmottagarens penningförvaltare; för den del av faciliteten som görs tillgänglig genom investeringsramen för västra Balkan kommer slutmottagaren att vara den entreprenör eller underleverantör som genomför investeringsprojektet.
10. *inte orsaka betydande skada*: inte stödja eller bedriva ekonomisk verksamhet som medför betydande skada för något miljömål, i den mening som avses i artikel 17 i förordning (EU) 2020/852, i förekommande fall.

Artikel 3

Facilitetens mål

1. Facilitetens allmänna mål ska vara att
 - a) stödja utvidgningsprocessen genom att påskynda anpassningen till unionens värden, lagar, regler, standarder, politik och praxis (*EU:s regelverk*) genom att anta och genomföra reformer med sikte på framtida unionsmedlemskap,
 - b) påskynda den regionala ekonomiska integrationen och den gradvisa integrationen i unionens inre marknad,
 - c) påskynda den socioekonomiska konvergensen mellan stödmottagarnas ekonomier och unionen,
 - d) främja regionalt samarbete, goda grannförbindelser, försoning och lösning av tvister på västra Balkan samt direkta personkontakter.

2. De särskilda målen för faciliteten ska vara att
 - a) ytterligare stärka de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna, de demokratiska institutionernas funktion, även på regional och lokal nivå, inbegripet depolarisering, offentlig förvaltning, och uppfylla de ekonomiska kriterierna; detta inbegriper att främja ett oberoende rättsväsende, stärka säkerheten och stabiliteten i regionen, stärka kampen mot bedrägerier och alla former av korruption, inbegripet korruption på hög nivå och nepotism, organiserad brottslighet, gränsöverskridande brottslighet och penningtvätt samt finansiering av terrorism, skatteundandragande, skattebedrägeri och skatteflykt, öka efterlevnaden av internationell rätt, stärka mediernas frihet och oberoende och den akademiska friheten, bekämpa hatpropaganda, skapa en gynnsam miljö för det civila samhället och främja social dialog, främja jämställdhet, jämställdhetsintegrering och kvinnors och flickors egenmakt, icke-diskriminering och tolerans för att säkerställa och stärka respekten för rättigheter för personer som tillhör minoriteter, däribland nationella minoriteter och romer samt rättigheterna för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella,
 - b) gå i riktning mot en fullständig anpassning från stödmottagarnas sida till unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp), inbegripet unionens restriktiva åtgärder,
 - c) bekämpa desinformation och utländsk informationsmanipulering och inblandning som riktar sig mot unionen och dess värden,
 - d) gå i riktning mot en harmonisering av viseringspolitiken med unionen,
 - e) stärka den offentliga förvaltningens effektivitet, bygga upp lokal kapacitet och investera i stödmottagarnas administrativa personal, garantera tillgång till information, offentlig granskning och det civila samhällets deltagande i beslutsprocesser, stödja transparens, ansvarsskyldighet, strukturreformer och god förvaltning på alla nivåer, även när det gäller deras befogenheter att övervaka och utreda fördelningen av och tillgången till offentliga medel samt på områdena förvaltning av offentliga finanser, offentlig upphandling och kontroll av statligt stöd, stödja initiativ och organ som arbetar med att stödja och verkställa internationell rätt bland stödmottagarna,
 - f) påskynda stödmottagarnas omställning till hållbara, klimatneutrala och inkluderande ekonomier som kan stå emot konkurrenstrycket på unionens inre marknad och till ett stabilt investeringsklimat samt minska deras strategiska beroende,
 - g) främja regional ekonomisk integration, särskilt genom framsteg i upprättandet av den gemensamma regionala marknaden,
 - h) främja stödmottagarnas ekonomiska integration med unionens inre marknad, särskilt genom ökade handels- och investeringsflöden och resilienta värdekedjor,
 - i) stödja regional ekonomisk integration och förstärkt integration med unionens inre marknad genom förbättrad och hållbar konnektivitet i regionen i linje med transeuropeiska nät för att stärka regionalt samarbete, goda grannförbindelser, försoning och direkta personkontakter,
 - j) påskynda en inkluderande och hållbar grön omställning till klimatneutralitet senast 2050, i enlighet med Parisavtalet och den gröna given, i överensstämmelse med den gröna agendan för västra Balkan 2020 och omfatta alla ekonomiska sektorer, särskilt energisektorn, inbegripet omställningen till en koldioxidbefriad, klimatneutral, klimatresilient och cirkulär ekonomi med minskade koldioxidutsläpp, samtidigt som det säkerställs att investeringarna respekterar principen om att inte orsaka betydande skada,
 - k) främja den digitala omställningen och digital kompetens som drivkraft för hållbar utveckling och inkluderande tillväxt,
 - l) främja innovation, forskning och samarbete mellan akademiska institutioner och näringslivet till stöd för den gröna och den digitala omställningen och främja lokala näringsgrenar med särskild tonvikt på lokalt baserade mikroföretag, små och medelstora företag samt uppstarts företag,

- m) främja utbildning, yrkesutbildning, omskolning och kompetensutveckling av god kvalitet på alla nivåer, med särskilt fokus på ungdomar, bland annat genom att ta itu med ungdomsarbetslöshet, förhindra kompetensflykt och stödja utsatta samhällen och sysselsättningspolitik, inbegripet arbetstagares rättigheter, i linje med den europeiska pelaren för sociala rättigheter, och bekämpa fattigdom.

Artikel 4

Allmänna principer

1. Samarbetet inom ramen för faciliteten ska vara behovsbaserat och främja principerna om utvecklingseffektivitet, nämligen stödmottagarnas egenansvar för utvecklingsprioriteringar, fokus på tydlig villkorlighet och påtagliga resultat, inkluderande partnerskap, transparens och ömsesidig ansvarighet. Detta samarbete ska grunda sig på en ändamålsenlig och effektiv allokering och användning av resurser. Faciliteten ska sträva efter att säkerställa en lämplig geografisk balans mellan investeringsprojekt.
2. Tillhandahållande av makroekonomiskt stöd ska inte omfattas av denna facilitet.
3. Stödet från faciliteten ska ges utöver och komplettera det stöd som tillhandahålls inom ramen för andra unionsprogram och unionsinstrument. Verksamhet som är berättigad till finansiering enligt denna förordning kan få stöd från andra unionsprogram och unionsinstrument, under förutsättning att sådant stöd inte täcker samma kostnad och att lämplig tillsyn och budgetkontroll garanteras. Kommissionen ska säkerställa komplementaritet och synergier mellan faciliteten och andra unionsprogram, i syfte att undvika överlappande stöd och dubbelfinansiering. Det får inte förekomma någon överlappning mellan stöd som tillhandahålls enligt denna förordning och förordning (EU) 2021/1529.
4. För att främja komplementaritet, samstämmighet och effektivitet i sina åtgärder och initiativ ska kommissionen och medlemsstaterna samarbeta och sträva efter att undvika överlappning och säkerställa synergier mellan stöd enligt denna förordning och andra former av stöd, inbegripet integrerade finansiella stödpaket bestående av både export- och utvecklingsfinansiering, som tillhandahålls av unionen, medlemsstaterna, tredjeländer, multilaterala och regionala organisationer och enheter, t.ex. internationella organisationer och relevanta internationella finansinstitut, organ samt givare utanför unionen, i överensstämmelse med de fastställda principerna för förstärkt operativ samordning på området externt bistånd, inbegripet genom förstärkt samordning med medlemsstaterna på lokal nivå. Sådan samordning på lokal nivå ska inbegripa regelbundna och lägliga samråd och täta informationsutbyten under hela genomförandet av faciliteten.
5. Verksamhet inom ramen för faciliteten ska integrera och främja demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet, gradvis anpassa sig till unionens sociala, klimatrelaterade och miljömässiga normer, integrera begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och, i förekommande fall, katastrofriskreducering, miljöskydd, bevarande av biologisk mångfald, inbegripet, när så är lämpligt, genom miljökonsekvensbedömningar, och stödja framstegen i uppnåendet av målen för hållbar utveckling, främja integrerade åtgärder som kan skapa sidovinst och uppfylla flera olika mål på ett sammanhängande sätt. De ska undvika strandade tillgångar och ska vägledas av principerna om att inte orsaka betydande skada och om att ingen får lämnas utanför samt av det upplägg med inarbetning av hållbarhet som ligger till grund för den europeiska gröna given.
6. Stödmottagarna och kommissionen ska säkerställa att jämställdhet mellan kvinnor och män, jämställdhetsintegrering och integrering av ett jämställdhetsperspektiv beaktas och främjas under utarbetandet av reformagendorna och genomförandet av faciliteten. Stödmottagarna och kommissionen ska vidta lämpliga åtgärder för att förhindra all diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Kommissionen ska rapportera om dessa åtgärder inom ramen för sin regelbundna rapportering enligt handlingsplanerna för jämställdhet.
7. Faciliteten får inte stödja verksamheter eller åtgärder som är oförenliga med stödmottagarnas nationella energi- och klimatplaner, deras nationellt fastställda bidrag enligt Parisavtalet och ambitionen att uppnå klimatneutralitet senast 2050, eller som främjar investeringar i fossila bränslen, eller som har betydande negativa effekter på miljön eller klimatet eller den biologiska mångfalden.
8. I överensstämmelse med principen om inkluderande partnerskap ska kommissionen, när så är lämpligt, sträva efter att säkerställa demokratisk kontroll i form av samråd genom att en stödmottagares regering samråder med sitt respektive parlament samt med berörda parter, däribland lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och det civila samhället, inbegripet utsatta grupper, alla minoriteter och gemenskaper, i förekommande fall, så att de kan delta vid

framtagandet av utformning och genomförande av verksamhet som är berättigad till finansiering inom ramen för faciliteten och i de därmed relaterade övervaknings-, gransknings- och utvärderingsprocesserna, beroende på vad som är relevant. Detta samråd ska ha som mål att återspegla mångfalden i stödmottagarens samhälle.

9. Kommissionen ska i nära samarbete med medlemsstaterna och stödmottagarna säkerställa genomförandet av unionens åtaganden om ökad transparens och ansvarsskyldighet vid tillhandahållande av stöd, inbegripet genom att främja genomförandet och förstärkningen av interna kontrollsystem och strategier för bedrägeribekämpning. Kommissionen ska göra information om stödets omfattning och allokering offentligt tillgänglig via den resultattavla som avses i artikel 26. Stödmottagarna ska offentliggöra aktuella uppgifter om slutmottagare som mottar unionsmedel för genomförandet av reformer och investeringar inom ramen för denna facilitet, i enlighet med artikel 22.

Artikel 5

Förutsättningar för unionsstöd

1. Förutsättningar för stöd inom ramen för faciliteten ska vara att
 - a) stödmottagarna upprätthåller och respekterar effektiva demokratiska mekanismer, däribland ett parlamentariskt flerpartisystem, fria och rättvisa val, mediepluralism samt rättsväsendets oberoende och rättsstatsprincipen, och garanterar respekt för alla skyldigheter avseende mänskliga rättigheter, inbegripet rättigheter för personer som tillhör minoriteter,
 - b) Serbien och Kosovo engagerar sig konstruktivt med mätbara framsteg och påtagliga resultat i normaliseringen av sina förbindelser i syfte att fullt ut genomföra alla sina respektive skyldigheter enligt avtalet om vägen till normalisering och dess genomförandebilaga samt alla tidigare dialogavtal, och inleder förhandlingar om det övergripande avtalet om normalisering av förbindelserna.
2. Kommissionen ska övervaka att de förutsättningar som anges i punkt 1 uppfylls innan medel, inbegripet förfinansiering, frigörs för stödmottagarna inom ramen för faciliteten och under hela den period under vilken stöd tillhandahålls inom faciliteten, med vederbörlig hänsyn till ramen för utvidgningspolitiken. Kommissionen ska också beakta relevanta rekommendationer från internationella organ, såsom Europarådet och dess Venedigkommission, eller kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), i övervakningsprocessen.
3. När det gäller de förutsättningar som anges i punkt 1 b i denna artikel ska kommissionen, i enlighet med beslut 2010/427/EU, ta vederbörlig hänsyn till Europeiska utrikestjänstens roll och bidrag.
4. Kommissionen får anta ett beslut som fastställer att vissa av de förutsättningar som fastställs i punkt 1 i denna artikel inte är uppfyllda, och i synnerhet att de medel som avses i artikel 21 inte frigörs, oberoende av om de betalningsvillkor som avses i artikel 12 är uppfyllda.

KAPITEL II

FINANSIERING OCH GENOMFÖRANDE

Artikel 6

Budget

1. Summan av de medel som görs tillgängliga genom faciliteten enligt punkterna 2 och 3 får inte överstiga 6 000 000 000 EUR för perioden 2024–2027.
2. Finansieringsramen för genomförandet av faciliteten ska vara 2 000 000 000 EUR för perioden 1 januari 2024–31 december 2027, enligt följande fördelning:
 - a) 98,5 % i form av icke-återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd till stödmottagarna för genomförandet av reformagen-dorna, och
 - b) 1,5 % för utgifter enligt punkt 6.

3. Stöd i form av lån ska vara tillgängligt upp till ett belopp av 4 000 000 000 EUR under perioden 1 januari 2024–31 december 2027. Detta belopp ska inte utgöra en del av beloppet för garantin för yttre åtgärder i den mening som avses i artikel 31.4 i förordning (EU) 2021/947.

4. Kommissionen ska fastställa det ursprungliga vägledande finansieringsbelopp som är tillgängligt för varje stödmottagare, i enlighet med den metod som anges i bilagan, i det motsvarande genomförandebeslut som avses i artikel 15, beräknat på grundval av de senast tillgängliga uppgifterna den dag då denna förordning träder i kraft i enlighet med artikel 33. Vägledande belopp får ändras under genomförandet av faciliteten i enlighet med principerna i artikel 21.

5. Enligt artikel 19 i denna förordning ska de medel som görs tillgängliga enligt den investeringsram för västra Balkan som avses i artikel 12 i förordning (EU) 2021/1529 utgöra minst 50 % av det totala belopp som fastställs i punkt 1 i denna artikel. Detta bidrag ska omfatta hela det icke-återbetalningspliktiga ekonomiska stöd som avses i punkt 2 a i denna artikel efter avdrag för avsättningsbeloppet.

6. De resurser som avses i punkt 2 b får användas för tekniskt och administrativt bistånd för genomförandet av faciliteten, t.ex. förberedande åtgärder och övervaknings-, kontroll-, revisions- och utvärderingsverksamhet som krävs för att förvalta faciliteten och uppnå dess mål, i synnerhet studier, expertmöten, samråd med stödmottagarnas myndigheter, konferenser, samråd med berörda parter, däribland lokala och regionala myndigheter och civilsamhällesorganisationer, informations- och kommunikationsverksamhet, inbegripet inkluderande utåtriktade insatser samt central kommunikation om unionens politiska prioriteringar, i den mån de har anknytning till denna förordnings mål, utgifter för it-nätverk som fokuserar på informationsbehandling och informationsutbyte, gemensamma it-verktyg samt alla andra utgifter för förvaltningen och samordningen av faciliteten vid huvudkontoren och vid unionens delegationer. Utgifterna får också täcka kostnader för verksamhet som stöder transparens och för annan verksamhet, t.ex. kvalitetskontroll och övervakning av projekt eller program på fältet samt kostnader för inbördes rådgivning och experter för bedömning och genomförande av reformer och investeringar.

Artikel 7

Genomförande av och former för unionsfinansiering

1. Faciliteten ska genomföras i enlighet med budgetförordningen, antingen genom direkt förvaltning eller genom indirekt förvaltning med någon av de enheter som anges i artikel 62.1 första stycket led c i den förordningen.

2. Unionsfinansiering får tillhandahållas i någon av de former som fastställs i budgetförordningen, särskilt ekonomiskt stöd, bidrag, upphandling och blandfinansieringsinsatser.

3. Beroende på den operativa och finansiella kapacitet som krävs kan den enhet som anförtrots uppgiften att genomföra blandfinansieringsinsatser vara Europeiska investeringsbanksgruppen, multilaterala europeiska finansinstitut, såsom Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling, eller bilaterala europeiska finansinstitut, såsom utvecklingsbanker eller Världsbanksgruppen. När så är möjligt får andra icke-europeiska multilaterala finansinstitut delta i faciliteten genom gemensamma insatser med europeiska finansinstitut. Genomförandet av blandfinansieringsinsatser inom ramen för faciliteten ska kompletteras med ytterligare former av ekonomiskt stöd från medlemsstater eller från tredje parter.

Artikel 8

Regler för personers och enheters stödberättigande, varors och materiels ursprung samt begränsningar inom ramen för faciliteten

1. Deltagande i upphandlingsförfaranden och i förfaranden för tilldelning av bidrag för verksamhet som finansieras inom ramen för faciliteten ska vara öppet för internationella och regionala organisationer och för alla fysiska personer som är medborgare i, eller juridiska personer som är faktiskt etablerade i

a) medlemsstater, stödmottagare, kandidatländer och avtalslutande parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

b) länder som tillhandahåller stöd till stödmottagare på en nivå som är jämförbar med det stöd som unionen tillhandahåller, med beaktande av storleken på deras ekonomi, och för vilka kommissionen fastställt att ömsesidigt tillträde till externt bistånd i stödmottagarlandet föreligger.

2. Det ömsesidiga tillträde som avses i punkt 1 b får beviljas för en begränsad period av minst ett år när ett land ger enheter från unionen och från länder som är stödberättigade inom ramen för faciliteten rätt att delta på lika villkor.

Kommissionen ska besluta om ömsesidigt tillträde efter samråd med berörda stödmottagare.

3. Alla varor och all materiel som finansieras och upphandlas inom ramen för faciliteten ska ha sitt ursprung i något av de länder som avses i punkt 1 a och b, såvida inte varorna och materielen inte kan anskaffas på rimliga villkor i något av dessa länder. Dessutom ska de regler om begränsningar som fastställs i punkt 6 gälla.

4. Reglerna för stödberättigande i denna artikel ska inte gälla för eller skapa nationalitetsbegränsningar för fysiska personer som är anställda hos eller på annat sätt rättsligt står under avtal med en entreprenör eller i tillämpliga fall en underleverantör som kan komma i fråga för finansiering, utom när nationalitetsbegränsningarna grundar sig på reglerna i punkt 6.

5. När det gäller verksamhet som medfinansieras av en enhet, eller som genomförs genom direkt förvaltning eller indirekt förvaltning med enheter som avses i artikel 62.1 första stycket c i budgetförordningen, ska de regler som är tillämpliga på dessa enheter också gälla. Detta påverkar inte begränsningarna i punkt 6 i denna artikel, vilka vederbörligen ska återspeglas i de avtal som ingås med dessa enheter.

6. Reglerna för stödberättigande och reglerna om ursprunget för varor och materiel i punkterna 1 och 3 samt reglerna om fysiska personers nationalitet i punkt 4 får begränsas med avseende på nationalitet, geografiskt läge eller karaktär hos de juridiska enheter som deltar i tilldelningsförfaranden liksom med avseende på det geografiska ursprunget för varor och materiel där

a) sådana begränsningar krävs på grund av den specifika karaktären hos eller målen för verksamheten eller det specifika tilldelningsförfarandet eller där dessa begränsningar är nödvändiga för ett effektivt genomförande av verksamheten,

b) verksamheten eller specifika tilldelningsförfaranden inverkar på säkerhet eller allmän ordning, särskilt när det gäller unionens, medlemsstaternas eller någon av stödmottagarnas strategiska tillgångar och intressen, inbegripet säkerheten, motståndskraften och skyddet av integriteten hos digital infrastruktur, inbegripet 5G-nätinfrastruktur, kommunikations- och informationssystem samt tillhörande leveranskedjor.

7. Anbudsgivare och kandidater från länder som inte är stödberättigade får godtas som stödberättigade i brådskande fall eller om tjänster saknas på marknaderna i de berörda länderna eller territorierna, eller i andra vederbörligen motiverade fall där tillämpningen av reglerna för stödberättigande skulle göra det omöjligt eller orimligt svårt att genomföra en verksamhet.

Artikel 9

Facilitetsavtal

1. Kommissionen ska med varje stödmottagare ingå ett facilitetsavtal för genomförandet av faciliteten som fastställer stödmottagarnas skyldigheter och betalningsvillkor för utbetalningen av finansiering inom ramen för faciliteten.

2. Faciliteten ska kompletteras med låneavtal i enlighet med artikel 17 med särskilda bestämmelser för förvaltning och genomförande av finansiering i form av lån. Facilitetsavtalen, inbegripet all tillhörande dokumentation, ska på begäran göras tillgängliga för Europaparlamentet och rådet samtidigt och utan dröjsmål.

3. Finansiering ska beviljas stödmottagare först efter det att respektive facilitetsavtal och tillämpliga låneavtal har trätt i kraft.

4. Det facilitetsavtal och de låneavtal som ingås med varje stödmottagare ska, tillsammans med avtal som ingås med personer eller enheter som mottar medel från unionen, säkerställa att skyldigheterna i artikel 129 i budgetförordningen fullgörs.
5. Facilitetsavtalet ska innehålla nödvändiga närmare bestämmelser om följande:
 - a) Stödmottagarens åtagande att göra betydande framsteg i riktning mot en robust rättslig ram för att bekämpa bedrägerier och inrätta effektivare och mer ändamålsenliga kontrollsystem, inbegripet lämpliga mekanismer för att skydda visseblåsare och lämpliga mekanismer och åtgärder för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter samt att stärka kampen mot penningtvätt, organiserad brottslighet, missbruk av offentliga medel, finansiering av terrorism, skatteundandragande, skattebedrägeri och skatteflykt samt annan olaglig verksamhet som riktar sig mot de medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten.
 - b) Regler för frigörande, innehållande, minskning och omfördelning av medel i enlighet med artikel 21.
 - c) Verksamhet med anknytning till förvaltning, kontroll, tillsyn, övervakning, utvärdering, rapportering och revision inom ramen för faciliteten samt systemgranskningar, utredningar, bedrägeribekämpningsåtgärder och samarbete.
 - d) Regler för rapportering till kommissionen om huruvida och hur de betalningsvillkor som avses i artikel 12 är uppfyllda.
 - e) Regler om skatter, tullar och avgifter i enlighet med artikel 27.9 och 27.10 i förordning (EU) 2021/947.
 - f) Åtgärder för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter samt skyldigheten för personer eller enheter som förvaltar medel från unionen inom ramen för faciliteten att utan dröjsmål underrätta kommissionen, Olaf samt, i tillämpliga fall, Eppo om misstänkta eller faktiska fall av oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter och annan olaglig verksamhet som påverkar medlen inom faciliteten samt uppföljningen av dessa.
 - g) De skyldigheter som avses i artiklarna 23 och 24, däribland de exakta reglerna och en tidsram för stödmottagarens insamling av uppgifter och tillgång till dessa för kommissionen, Olaf, Europeiska revisionsrätten och, i tillämpliga fall, Eppo.
 - h) Ett förfarande för att säkerställa att ansökningar om utbetalning av lånestödet håller sig inom det tillgängliga lånebeloppet, i enlighet med artikel 6.3.
 - i) Kommissionens rätt att proportionellt minska det stöd som tillhandahålls inom ramen för faciliteten och att återkräva alla belopp som betalats ut för att uppnå facilitetens mål eller att begära återbetalning i förtid av lånet vid oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av stödmottagaren eller vid allvarlig överträdelse av en skyldighet som fastställs i facilitetsavtalet.
 - j) Regler och villkor för stödmottagarna att rapportera i syfte att övervaka genomförandet av faciliteten och bedöma uppnåendet av de mål som anges i artikel 3.
 - k) Skyldigheten för stödmottagarna att till kommissionen elektroniskt överföra de uppgifter som avses i artikel 22.

Artikel 10

Överföringar, årliga delutbetalningar, åtagandebemyndiganden

1. Genom undantag från artikel 12.4 i budgetförordningen ska outnyttjade åtagande- och betalningsbemyndiganden inom ramen för faciliteten automatiskt överföras och får bli föremål för åtaganden respektive användas till och med den 31 december följande budgetår. Det överförda beloppet ska användas först under det följande budgetåret.
2. Kommissionen ska till Europaparlamentet och rådet överlämna information om åtagandebemyndiganden som överförts, inbegripet de belopp som berörs, i enlighet med artikel 12.6 i budgetförordningen.

3. Utöver de regler som fastställs i artikel 15 i budgetförordningen om att göra anslagen disponibla på nytt ska åtagandebemyndiganden motsvarande de belopp som dragits tillbaka till följd av att en åtgärd enligt instrumentet helt eller delvis inte har genomförts göras disponibla på nytt till förmån för den ursprungliga budgetposten.
4. Budgetmässiga åtaganden för åtgärder som sträcker sig över mer än ett budgetår får delas upp över flera år i årliga delåtaganden, i enlighet med artikel 112.2 i budgetförordningen.

KAPITEL III

REFORMAGENDOR

Artikel 11

Inlämning av reformagendor

1. För att få stöd inom ramen för faciliteten ska varje stödmottagare för kommissionen lägga fram en reformagenda för facilitetens löptid, på grundval av strukturreformdelen av det senaste ekonomiska reformprogrammet och den därtill hörande gemensamma politiska vägledning som man enades om i den ekonomiska och finansiella dialogen i maj 2023, stödmottagarens tillväxtstrategi i tillämpliga fall, ramen för utvidgningspolitiken och den ekonomiska planen och investeringsplanen för västra Balkan.
2. Reformagendorna ska tillhandahålla en övergripande ram för uppnåendet av de allmänna och särskilda mål som anges i artikel 3, med angivande av de reformer som stödmottagaren ska genomföra samt investeringsområden. Reformagendorna ska omfatta åtgärder för att genomföra reformerna genom ett övergripande och sammanhängande paket. När det gäller de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, däribland rättsstatsprincipen, kampen mot korruption, inbegripet korruption på hög nivå, grundläggande rättigheter och yttrandefriheten, ska reformagendorna återspegla bedömningarna enligt ramen för utvidgningspolitiken.
3. Reformagendorna ska vara förenliga med den senaste makroekonomiska och finanspolitiska ram som lagts fram för kommissionen inom ramen för den ekonomiska och finansiella dialogen med unionen.
4. Reformagendorna ska vara förenliga med och stödja de reformprioriteringar som fastställts inom ramen för stödmottagarens väg mot anslutning och i andra relevanta dokument, såsom stabiliserings- och associeringsavtalet, den nationella energi- och klimatplanen, det nationellt fastställda bidraget enligt Parisavtalet och ambitionen att uppnå klimatneutralitet senast 2050.
5. Reformagendorna ska följa de allmänna principerna i artikel 4.
6. Reformagendorna ska utarbetas på ett inkluderande och transparent sätt i samråd med arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer.
7. Kommissionen ska uppmana stödmottagarna att lägga fram sina respektive reformagendor inom tre månader från denna förordnings ikraftträdande. Kommissionen ska översända stödmottagarnas reformagendor till Europaparlamentet och rådet så snart de mottagits av kommissionen.
8. Om en omfördelning av stöd inom ramen för faciliteten leder till att en stödmottagare får ytterligare stöd ska kommissionen uppmana stödmottagaren att inom tre månader lägga fram en reviderad reformagenda för facilitetens återstående löptid. Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet och rådet innan den fattar några beslut om omfördelningen.

Artikel 12

Principer för finansiering enligt reformagendorna

1. Faciliteten ska ge incitament för genomförandet av varje stödmottagares reformagenda genom att fastställa betalningsvillkor för frigörandet av medel. Dessa betalningsvillkor ska gälla för medel enligt artikel 6.2 a och artikel 6.3 och ska ha formen av mätbara kvalitativa eller kvantitativa steg. Sådana åtgärder ska återspegla framstegen i fråga om särskilda socioekonomiska reformer och de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, som är kopplade till uppnåendet av facilitetens mål enligt artikel 3, i överensstämmelse med ramen för utvidgningspolitiken.

Uppfyllandet av dessa betalningsvillkor ska medföra att medlen helt eller delvis frigörs, beroende på i vilken utsträckning de har fullgjorts.

2. När det gäller finansiering som genomförs genom den fond som avses i artikel 19 ska uppfyllandet av de betalningsvillkor som avses i punkt 1 i denna artikel utgöra en preliminär validering. Medlen ska betalas ut efter det att en betalningsansökan har mottagits av fondförvaltarna för den gemensamma fond som inrättats inom investeringsramen för västra Balkan för att ta emot bidrag från givare.
3. Makrofinansiell stabilitet, sund offentlig ekonomisk förvaltning, transparens och tillsyn av budgeten är allmänna villkor för betalningar som måste uppfyllas för att medel ska kunna frigöras.
4. Medel inom ramen för faciliteten får inte stödja verksamhet eller åtgärder som undergräver fredsavtalen i regionen.

Artikel 13

Reformagendornas innehåll

1. Reformagendorna ska innehålla följande inslag, vilka ska vara vederbörligen motiverade och underbyggda:
 - a) Åtgärder som utgör ett enhetligt, heltäckande och tillräckligt balanserat svar på de mål som anges i artikel 3, inbegripet strukturreformer, investeringar och åtgärder för att i förekommande fall säkerställa att de förutsättningar för stöd som avses i artikel 5 är uppfyllda.
 - b) En redogörelse för hur åtgärderna är förenliga med de allmänna principer som avses i artikel 4 samt de krav, planer och program som avses i artiklarna 4 och 11.
 - c) En redogörelse för hur åtgärderna förväntas stärka de grundläggande principerna i utvidgningsprocessen enligt artikel 3.2 a, inbegripet rättsstatsprincipen, de grundläggande rättigheterna och kampen mot korruption.
 - d) En vägledande förteckning över investeringsprojekt och investeringsprogram som är avsedda att finansieras inom investeringsramen för västra Balkan, inbegripet respektive totala investeringsvolymerna och planerade tidsplaner för genomförandet.
 - e) En redogörelse för i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till klimat- och miljömålen och deras kompatibilitet med principen om att inte orsaka betydande skada.
 - f) En redogörelse för i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till digital omställning.
 - g) En redogörelse för i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till utbildning, yrkesutbildning, sysselsättning och sociala mål.
 - h) En redogörelse av i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt samt främjandet av kvinnors och flickors rättigheter.
 - i) När det gäller reformer och investeringar, en vägledande tidsplan och de planerade villkoren för frigörande av medel i form av mätbara kvalitativa och kvantitativa steg som enligt planerna ska genomföras senast den 31 augusti 2027.
 - j) En redogörelse av hur åtgärderna förväntas bidra till en gradvis och kontinuerlig anpassning till Gusp, inbegripet unionens restriktiva åtgärder.
 - k) Formerna för stödmottagarens effektiva övervakning, rapportering och utvärdering av reformagendan, inklusive de föreslagna mätbara kvalitativa och kvantitativa stegen och de relevanta indikatorer som anges i punkt 2.
 - l) En förklaring av stödmottagarens system för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption, inbegripet korruption på hög nivå, och intressekonflikter och för att verkställa reglerna för kontroll av statligt stöd, och förslagen till åtgärder för att ta itu med befintliga brister under de första åren av genomförandet av reformagendan.

- m) För utarbetandet och, i förekommande fall, genomförandet av reformagendorna, en sammanfattning av den samrådsprocess som i enlighet med stödmottagarnas rättsliga ram genomförts med berörda parter, däribland stödmottagarnas parlament, lokala och regionala representativa organ och myndigheter, arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer, samt hur dessa berörda parter synpunkter återspeglas i reformagendorna.
- n) En kommunikations- och synlighetsplan för reformagendorna för stödmottagarnas lokala målgrupper.
- o) All annan relevant information.
2. Reformagendorna ska vara resultatbaserade och innehålla indikatorer för bedömning av framstegen mot uppnåendet av de allmänna och särskilda mål som anges i artikel 3. Dessa indikatorer ska, där så är lämpligt och relevant, baseras på internationellt överenskomna indikatorer och indikatorer som redan finns tillgängliga avseende stödmottagarnas politik. Indikatorerna ska också i möjligaste mån vara samstämmiga med de nyckelprestationsindikatorer som ingår i resultatramen för IPA III, i resultatmättningsramen för EFHU⁺ och i investeringsramen för västra Balkan.

Artikel 14

Kommissionens bedömning av reformagendorna

1. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål bedöma relevansen, omfattningen och lämpligheten hos varje stödmottagares reformagenda eller, i tillämpliga fall, eventuella ändringar av den agendan. Vid genomförandet av denna bedömning ska kommissionen agera i nära samarbete med den berörda stödmottagaren och får lämna synpunkter, begära ytterligare information eller kräva att stödmottagaren ser över eller modifierar sin reformagenda.
2. När det gäller det mål som anges i artikel 13.1 j i denna förordning ska kommissionen, i enlighet med beslut 2010/427/EU, ta vederbörlig hänsyn till Europeiska utrikestjänstens roll och bidrag.
3. Vid bedömningen av reformagendorna ska kommissionen beakta relevant tillgänglig analytisk information om stödmottagaren, däribland dess makroekonomiska situation och skuldållbarhet, den motivering och de uppgifter som stödmottagaren lämnat enligt artikel 13 samt all annan relevant information, såsom den information som anges i artikel 11.
4. Vid sin bedömning ska kommissionen särskilt beakta följande kriterier:
- a) Huruvida reformagendan utgör ett relevant, heltäckande, enhetligt och tillräckligt balanserat svar på de mål som anges i artikel 3 och de inslag som anges i artikel 13.
- b) Huruvida reformagendan och dess åtgärder överensstämmer med de principer, strategier, planer och program som avses i artiklarna 4 och 11.
- c) Huruvida reformagendan kan förväntas påskynda framstegen mot att överbrygga det socioekonomiska gapet mellan stödmottagaren och unionen, och därigenom stärka deras ekonomiska, sociala och miljömässiga utveckling och stödja konvergensen mot unionens standarder, minska ojämlikheter och stärka den sociala sammanhållningen.
- d) Huruvida reformagendan kan förväntas ytterligare stärka de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen enligt definitionen i artikel 3.2 a.
- e) Huruvida reformagendan kan förväntas påskynda stödmottagarnas övergång till hållbara, klimatneutrala, klimatrelianta och inkluderande ekonomier genom att förbättra den regionala konnektiviteten, göra framsteg med den gröna och den digitala omställningen, inbegripet den biologiska mångfalden, minska det strategiska beroendet och främja forskning och innovation, utbildning, yrkesutbildning, sysselsättning och kompetens samt den bredare arbetsmarknaden, med särskilt fokus på ungdomar.
- f) Huruvida åtgärderna i reformagendan är förenliga med principerna om att inte orsaka betydande skada och inte lämna någon utanför.
- g) Huruvida reformagendan på lämpligt sätt hanterar potentiella risker i överensstämmelse med förutsättningarna för stöd och betalningsvillkoren.

- h) Huruvida de betalningsvillkor som stödmottagaren föreslår är lämpliga och ambitiösa, förenliga med ramen för utvidgningspolitiken samt tillräckligt meningsfulla och tydliga för att, om de uppfylls, medge motsvarande frigörande av medel och huruvida de föreslagna rapporteringsindikatorerna är lämpliga och tillräckliga för att övervaka och rapportera om framstegen mot de övergripande målen.
- i) Huruvida de arrangemang som föreslagits av stödmottagaren förväntas effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägeri, korruption, intressekonflikter, organiserad brottslighet och penningtvätt samt effektivt utreda och lagföra brott som riktar sig mot medlen från faciliteten och säkerställa att det inte finns någon dubbelfinansiering från faciliteten och andra unionsprogram, särskilt stöd som tillhandahålls inom ramen för förordning (EU) 2021/1529, liksom från andra givare inom faciliteten och andra unionsprogram eller från andra givare.
- j) Huruvida reformagendan på ett effektivt sätt återspeglar synpunkter från berörda parter, inbegripet stödmottagarnas parlament, lokala och regionala representativa organ och myndigheter, arbetsmarknadens parter och civilsamhällsorganisationer.
5. För bedömningen av de reformagendor som lämnats in av stödmottagarna får kommissionen ta hjälp av oberoende experter.

Artikel 15

Kommissionens genomförandebeslut

1. Vid en positiv bedömning ska kommissionen genom ett genomförandebeslut godkänna den reformagenda som lämnats in av stödmottagaren, i enlighet med artikel 14 eller, i tillämpliga fall, de ändrade agendor som lämnats in i enlighet med artikel 16. Detta genomförandebeslut ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 31.
2. Kommissionens genomförandebeslut ska ange de reformer som ska genomföras av den berörda stödmottagaren, de investeringsområden som ska stödjas och de betalningsvillkor som följer av reformagendan, inklusive den vägledande tidsplanen.
3. Kommissionens genomförandebeslut ska också innehålla följande:
 - a) Det vägledande beloppet för de totala medel som är tillgängliga för stödmottagaren och de planerade delbetalningar som ska frigöras, inklusive förfinansiering, som strukturerats i enlighet med artikel 13, så snart stödmottagaren har uppnått ett tillfredsställande uppfyllande av de relevanta betalningsvillkoren i form av kvalitativa och kvantitativa steg som fastställts i samband med genomförandet av reformagendan.
 - b) Uppdelningen per delbetalning av finansiering mellan lånestöd och icke återbetalningspliktigt stöd.
 - c) Den tidsfrist inom vilken villkoren för slutbetalning kopplade till reformerna måste vara uppfyllda.
 - d) Arrangemangen och tidsplanen för övervakningen, rapporteringen och genomförandet av reformagendan, däribland, i förekommande fall, genom demokratisk kontroll enligt artikel 4.8 samt vid behov åtgärder som krävs för att efterleva artikel 25.
 - e) De indikatorer som avses i artikel 13.2 för att bedöma framstegen mot uppnåendet av de allmänna och särskilda mål som anges i artikel 3.

Artikel 16

Ändringar av reformagendorna

1. Om reformagendan, inklusive relevanta betalningsvillkor, på grund av objektiva omständigheter inte längre kan uppnås av stödmottagaren, helt eller delvis, får stödmottagaren föreslå en ändring av reformagendan. I detta fall får stödmottagaren lämna en motiverad begäran till kommissionen om att ändra det genomförandebeslut som avses i artikel 15.1.
2. Kommissionen får ändra genomförandebeslutet, särskilt för att beakta en ändring av de tillgängliga beloppen i enlighet med principerna i artikel 21.

3. Om kommissionen anser att de skäl som stödmottagaren framför motiverar en ändring av reformagendan ska kommissionen bedöma den ändrade agendan i enlighet med artikel 14, och den får ändra det genomförandebeslut som avses i artikel 15.1 utan oskäligt dröjsmål.
4. I ett ändringsförslag får kommissionen godta tidsfrister för betalningsvillkor som sträcker sig fram till 2028. Detta ska inte påverka den slutliga tidsfrist som fastställs i artikel 21.9.

Artikel 17

Låneavtal, upplåning och utlåning

1. För att finansiera stödet i form av lån inom ramen för faciliteten ska kommissionen ha befogenhet att för unionens räkning låna upp de nödvändiga medlen på kapitalmarknaderna eller från finansinstitut i enlighet med artikel 220a i budgetförordningen.
2. Genom undantag från artikel 220.4 i budgetförordningen får utbetalningarna av lånet genomföras via investeringsramen för västra Balkan på stödmottagarens vägnar. Återvunna belopp ska överföras till stödmottagaren.
3. Kommissionen ska ingå ett låneavtal med stödmottagaren. Låneavtalet ska fastställa det maximala lånebeloppet, tillgänglighetsperioden och de detaljerade villkoren för stödet inom ramen för faciliteten i form av lån. Lånen ska ha en maximal löptid på 40 år från och med det datum då låneavtalet undertecknats.

Utöver och genom undantag från artikel 220.5 i budgetförordningen ska låneavtalet innehålla beloppet för förfinansiering och regler om avräkning av förfinansiering.

När det gäller lånebelopp som genomförs genom investeringsramen för västra Balkan ska låneavtalet även

- a) föreskriva att stödmottagaren oåterkalleligen och villkorslöst bemyndigar kommissionen att betala ut medel till den enhet som genomför fonden på begäran av den enheten och att kommissionen befrias från sina betalningsskyldigheter gentemot stödmottagaren genom att göra betalningen till den enheten,
 - b) föreskriva att stödmottagaren är skyldig att stå för kostnaderna för genomförandet och eventuella avgifter som ska betalas i samband med genomförandet av fonden i enlighet med de villkor som kommissionen och den enhet som genomför fonden kommer överens om.
4. Låneavtalet ska på begäran göras tillgängligt för Europaparlamentet och rådet.

Artikel 18

Avsättning

1. Enligt artikel 211.1 i budgetförordningen ska en avsättning för lån enligt denna förordning fastställas till 9 % när medel som omfattas av artikel 6.3 i denna förordning görs tillgängliga. Avsättningen ska upprättas inom den finansieringsram som avses i artikel 6.2 a i denna förordning.

Budgetåtaganden för avsättningen ska göras senast den 31 december 2027. Genom undantag från artikel 211.2 sista meningen i budgetförordningen ska avsättningen betalas gradvist och senast när lånen har betalats ut i sin helhet.

2. Avsättningen ska göras till den gemensamma avsättningsfonden genom en särskild budgetpost och användas som en del av de avsättningar som ska täcka liknande risker. Avsättningsnivån ska ses över minst vart tredje år från och med 24 maj 2024.
3. Kommissionen ska ges befogenhet att anta en delegerad akt i enlighet med artikel 30 för att ändra avsättningsnivån med tillämpning av kriterierna i artikel 211.2 i budgetförordningen.

Artikel 19

Genomförande av investeringsprojekt och investeringsprogram inom investeringsramen för västra Balkan

1. För att dra nytta av hävstångseffekten av unionens ekonomiska stöd för att locka till sig ytterligare investeringar ska infrastrukturinvesteringar till stöd för reformagendorna genomföras genom investeringsramen för västra Balkan.
2. Kommissionens genomförandebeslut enligt artikel 15 ska fastställa det belopp som ska göras tillgängligt för användning inom investeringsramen för västra Balkan.
3. Kommissionen ska lämna in relevanta förslag på investeringsprojekt eller investeringsprogram till det yttrande från den operativa styrelsen för investeringsramen för västra Balkan som avses i artikel 35.8 i förordning (EU) 2021/947 efter antagandet av det beslut som avses i artikel 21.3 i denna förordning.
4. Minst 37 % av det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöd som kanaliseras genom investeringsramen för västra Balkan ska svara mot klimatmålen.
5. Finansiering inom ramen för faciliteten som tillhandahålls från den finansieringsram som avses i artikel 6.2 a, efter avdrag för avsättningsbeloppet, ska genomföras genom indirekt förvaltning med beaktande av en kanal för investeringar och ska tillhandahållas gradvis genom bidrag som betalas in till den gemensamma fond som inrättats inom investeringsramen för västra Balkan för att ta emot bidrag från givare.
6. Denna finansiering får inte göras tillgänglig för investeringar som ska stödjas av den gemensamma fonden förrän det beslut som avses i artikel 21.3 har antagits.
7. Finansiering inom ramen för faciliteten som tillhandahålls genom de lån som avses i artikel 6.5 i denna förordning ska göras tillgänglig via investeringsramen för västra Balkan inom ramen för låneavtalet mellan kommissionen och stödmottagarna i enlighet med artikel 17.2 i denna förordning. För alla låneavtal tillsammans ska högst tolv ansökningar om utbetalningar per år lämnas till kommissionen från fondförvaltarna för den gemensamma fond som avses i artikel 12.2 i denna förordning. Investeringsprojekt och investeringsprogram kan få stöd från två finansieringskällor som avses i artikel 6.2 och 6.3 i denna förordning samt från andra unionsprogram och unionsinstrument, förutsatt att sådant stöd från olika källor, program och instrument medför additionalitet och inte täcker samma kostnad. För varje investeringsprojekt eller investeringsprogram ska kommissionen lämna en bedömning till den operativa styrelsen för investeringsramen för västra Balkan om bland annat synergier och komplementaritet med andra unionsprogram, särskilt med stöd som tillhandahålls inom ramen för förordning (EU) 2021/1529, i syfte att undvika överlappande stöd och dubbelfinansiering.

Artikel 20

Förfinansiering

1. Efter det att reformagendan har lämnats in till kommissionen får stödmottagaren begära att en förfinansiering på upp till 7 % av det totala belopp som planeras inom ramen för denna facilitet frigörs i enlighet med artikel 6.4.
2. Kommissionen får frigöra den begärda förfinansieringen efter antagandet av det genomförandebeslut som avses i artikel 15 och ikraftträdandet av det facilitetsavtal och det låneavtal som avses i artiklarna 9 respektive 17. Medlen ska frigöras i enlighet med artikel 21.3 första meningen och med förbehåll för de villkor som anges i artikel 5.
3. Kommissionen ska besluta om tidsramen för utbetalningen av förfinansieringen, som får betalas ut i en eller flera trancher.

Artikel 21

Bedömning av uppfyllandet av betalningsvillkor, innehållande, minskning och omfördelning av medel, regler för betalningar

1. Stödmottagaren ska två gånger per år lämna in en vederbörligen motiverad begäran om att medlen ska frigöras med avseende på de betalningsvillkor som uppfyllts i samband med de kvantitativa och kvalitativa steg som anges i reformagendorna.
2. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål bedöma om stödmottagaren har uppfyllt de förutsättningar som anges i artikel 5 och de principer för finansiering som anges i artikel 12.3 och på ett tillfredsställande sätt uppfyllt de betalningsvillkor som anges i kommissionens genomförandebeslut som avses i artikel 15. För att dessa betalningsvillkor ska

kunna uppfyllas på ett tillfredsställande sätt krävs att stödmottagaren inte har upphävt de åtgärder som rör samma reformer för vilka stödmottagaren har uppnått ett tillfredsställande resultat i tidigare beslut. Kommissionen får ta hjälp av experter, däribland experter från medlemsstaterna.

3. Om kommissionen bedömer att de tillämpliga villkoren har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt, ska den utan onödigt dröjsmål anta ett beslut som tillåter att medel som motsvarar dessa villkor frigörs. Detta beslut ska, i enlighet med artikel 6.5, fastställa det belopp som ska göras tillgängligt som ekonomiskt stöd, som kanaliseras direkt till stödmottagarnas penningförvaltare, och det belopp som ska göras tillgängligt genom investeringsramen för västra Balkan. När det gäller dessa belopp ska beslutet utgöra det villkor som avses i artikel 12 för medel som ska göras tillgängliga som ekonomiskt stöd som kanaliseras direkt till stödmottagarnas penningförvaltare och den preliminära validering som avses i artikel 12 för det belopp som ska göras tillgängligt genom investeringsramen för västra Balkan.

4. Om kommissionen bedömer att några villkor inte har uppfyllts enligt den vägledande tidsplanen ska de medel som motsvarar dessa villkor hållas inne. De innehållna beloppen ska frigöras först när stödmottagaren på ett vederbörligt sätt har styrkt, som en del av den efterföljande ansökan om frigörande av medel, att den har vidtagit nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de motsvarande betalningsvillkoren har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt.

5. Om kommissionen drar slutsatsen att stödmottagaren inte har vidtagit de nödvändiga åtgärderna inom tolv månader från den inledande negativa bedömning som avses i punkt 4, ska kommissionen minska beloppet för det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet och lånet i proportion till den del som motsvarar de relevanta betalningsvillkoren. Under det första genomförandeåret ska en tidsfrist på 24 månader tillämpas räknat från när den ursprungliga negativa bedömning som avses i punkt 4 gjordes. Stödmottagaren får lägga fram synpunkter inom två månader efter det att kommissionens slutsatser meddelats.

6. Belopp som motsvarar betalningsvillkor som inte har uppfyllts den 31 december 2028 ska inte betalas ut till stödmottagarna och ska dras tillbaka eller dras in från det tillgängliga lånestödet, beroende på vad som är lämpligt.

7. Kommissionen får minska beloppet för det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet, bland annat genom avräkning i enlighet med artikel 102 i budgetförordningen, eller för lånet, i händelse av identifierade fall av eller allvarliga farhågor om oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter som påverkar unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av stödmottagaren, eller ett allvarligt åsidosättande av en skyldighet till följd av facilitetsavtalen eller låneavtalen, inbegripet på grundval av information från Olaf eller revisionsrättens rapporter. Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet och rådet innan den fattar några beslut om sådana minskningar.

8. Kommissionen får besluta att omfördela belopp som minskats enligt punkt 6 eller 7 i denna artikel bland andra mottagare av stöd från faciliteten genom att ändra de genomförandebeslut som avses i artikel 15.

9. För den del av facilitetens finansiering som betalas ut som ekonomiskt stöd och som kanaliseras direkt till stödmottagarnas penningförvaltare ska, genom undantag från artikel 116.2 i budgetförordningen, den betalningsfrist som avses i artikel 116.1 a i budgetförordningen börja löpa från och med den dag då det beslut om att godkänna utbetalningen till stödmottagaren enligt punkt 3 i den här artikeln meddelas.

10. Artikel 116.5 i budgetförordningen ska inte tillämpas på utbetalningar som görs som ekonomiskt stöd och som kanaliseras direkt till stödmottagarnas penningförvaltare i enlighet med denna artikel och artikel 23 i denna förordning.

11. Utbetalningar av icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd och lån enligt denna artikel ska göras i enlighet med de budgetanslag som fastställts i det årliga budgetförordningen respektive förutsatt att finansiering finns tillgänglig. Medlen ska betalas ut i delbetalningar. En delbetalning får betalas i en eller flera trancher.

12. Det belopp som görs tillgängligt som ekonomiskt stöd, som kanaliseras direkt till stödmottagarnas penningförvaltare, ska betalas ut enligt det beslut som avses i punkt 3 i enlighet med låneavtalet.

13. Utbetalningar av eventuella stödbelopp i form av lån, oavsett om de kanaliseras direkt till stödmottagarnas penningförvaltare eller via investeringsramen för västra Balkan, ska ske under förutsättning att stödmottagaren lämnar in en begäran om utbetalning i den form som anges i låneavtalet.

14. Det belopp som görs tillgängligt genom investeringsramen för västra Balkan ska betalas ut enligt det beslut som avses i punkt 3, efter den begäran om betalning som avses i punkt 13 och efter mottagande av en begäran om betalning från fondförvaltarna för den gemensamma fond som inrättats inom investeringsramen för västra Balkan för att ta emot bidrag från givare.

Artikel 22

Transparens vad gäller personer och enheter som mottar finansiering för genomförandet av reformagendorna

1. Stödmottagare ska offentliggöra aktuella uppgifter om slutmottagare som erhåller finansiering på mer än sammanlagt 50 000 EUR under en fyraårsperiod för genomförandet av reformer och investeringar inom ramen för denna facilitet.
2. För slutmottagare som avses i punkt 1 ska följande information offentliggöras i maskinläsbart format på en webbplats, rangordnad efter totala medel som mottagits, med vederbörlig hänsyn till kraven på konfidentialitet och säkerhet, särskilt skyddet av personuppgifter:
 - a) För en juridisk person, mottagarens fullständiga juridiska namn och registreringsnummer för mervärdesskatt eller skatteregistreringsnummer, i förekommande fall, eller en annan unik identifieringskod fastställd i den lagstiftning som den juridiska personen omfattas av.
 - b) För en fysisk person, mottagarens för- och efternamn.
 - c) Det belopp som mottagaren har erhållit och de reformer och investeringar inom ramen för reformagendorna som detta belopp bidrar till att genomföra.
3. Den information som avses i punkt 2 får inte offentliggöras om ett offentliggörande innebär en risk för de berörda slutmottagarnas fri- och rättigheter eller allvarligt kan skada deras kommersiella intressen. Sådan information ska ställas till kommissionens förfogande.
4. Stödmottagare ska minst en gång om året till kommissionen elektroniskt överföra uppgifterna om de slutmottagare som avses i punkt 1 i denna artikel, i ett maskinläsbart format som ska fastställas i facilitetsavtalet, såsom anges i artikel 9.5 k.

KAPITEL IV

SKYDD AV UNIONENS EKONOMISKA INTRESSEN

Artikel 23

Skydd av unionens ekonomiska intressen

1. Vid genomförandet av faciliteten ska kommissionen och stödmottagarna vidta alla lämpliga åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen, med beaktande av proportionalitetsprincipen och de särskilda villkor som gäller för faciliteten, de förutsättningar som anges i artikel 5.1 och de villkor som anges i de specifika facilitetsavtalen, särskilt när det gäller förebyggande, upptäckt och korrigerande av bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter samt utredning och lagföring av brott som riktar sig mot de medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten. Varje stödmottagare ska åta sig att verka för att införa effektiva och ändamålsenliga förvaltnings- och kontrollsystem samt säkerställa att felaktigt utbetalda eller felaktigt använda belopp kan återkrävas.
2. Facilitetsavtalet ska innehålla följande skyldigheter för stödmottagaren:
 - a) Att regelbundet kontrollera att den tillhandahållna finansieringen har använts i enlighet med tillämpliga regler, särskilt avseende förebyggande, upptäckt och korrigerande av bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter.
 - b) Att skydda visseblåsare.
 - c) Att vidta lämpliga åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter samt för att utreda och lagföra brott som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, upptäcka och undvika dubbelfinansiering samt vidta rättsliga åtgärder för att återkräva medel som förskingrats, inbegripet i samband med åtgärder för genomförande av reformer och investeringsprojekt eller investeringsprogram inom ramen för

reformagendorna, samt vid behov och utan dröjsmål vidta lämpliga åtgärder för att behandla sådana begäranden från Eppo och medlemsstaternas behöriga myndigheter om ömsesidig rättslig hjälp som avser brott som riktar sig mot medel inom ramen för faciliteten.

- d) Att vid tillämpningen av punkt 1, särskilt för kontroller av användningen av medel i samband med genomförandet av reformer i reformagendorna, säkerställa insamlingen av och tillgången till de uppgifter om personer och enheter som får finansiering, inbegripet uppgifter om verkligt huvudmannaskap, som behövs för genomförandet av reformagendans åtgärder enligt kapitel III, i överensstämmelse med unionens dataskyddsprinciper och tillämpliga dataskyddsregler.
- e) Att uttryckligen ge kommissionen, Olaf, revisionsrätten och, i förekommande fall, Eppo rätt att utöva sina befogenheter enligt artikel 129 i budgetförordningen.

3. I facilitetsavtalet ska det också föreskrivas att kommissionen har rätt att proportionellt minska det stöd som tillhandahålls inom ramen för faciliteten och återkräva varje belopp som använts för att uppnå facilitetens mål eller att begära förtida återbetalning av lånet vid oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter som påverkar unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av stödmottagaren, eller vid ett allvarligt åsidosättande av en skyldighet till följd av sådana avtal. Vid beslut om det belopp som ska återkrävas eller minskas eller det belopp som ska återbetalas i förtid ska kommissionen respektera proportionalitetsprincipen och beakta allvaret i den oriktighet, det bedrägeri, den korruption eller den intressekonflikt som påverkar unionens ekonomiska intressen, eller i överträdelsen av en skyldighet. Stödmottagaren ska ges tillfälle att lämna synpunkter innan minskningen görs eller en återbetalning i förtid begärs.

4. Personer och enheter som förvaltar medel inom ramen för faciliteten ska utan dröjsmål rapportera alla misstänkta fall av bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen till kommissionen och till Olaf.

Artikel 24

Rollen för stödmottagarnas interna system och för revisionsmyndigheterna

1. För den del av facilitetens finansiering som tillhandahålls som ekonomiskt stöd ska kommissionen förlita sig på de revisionsmyndigheter som inrättats hos varje stödmottagare för att kontrollera offentliga utgifter. Vid behov ska de sambandscentraler för bedrägeribekämpning som inrättats hos varje stödmottagare inom ramen för IPA III involveras. När så är lämpligt ska kommissionen också förlita sig på ytterligare demokratisk kontroll i enlighet med artikel 4.8.

Reformagendorna ska under de första åren av genomförandet prioritera reformer i samband med förhandlingskapitel 32, särskilt om förvaltning av offentliga finanser och intern kontroll och om kampen mot bedrägeri, samt kapitlen 23 och 24, särskilt när det gäller rättvisa, korruption och organiserad brottslighet, och kapitel 8, särskilt om kontroll av statligt stöd.

2. Stödmottagarna ska utan dröjsmål rapportera alla oriktigheter, inbegripet bedrägeri, som har varit föremål för ett första administrativt eller rättsligt konstaterande till kommissionen och hålla kommissionen underrättad om hur de administrativa och rättsliga förfarandena för sådana oegentligheter fortskrider. Sådan rapportering ska ske elektroniskt med hjälp av det system för hantering av oriktigheter som inrättats av kommissionen.

3. De enheter som avses i punkt 1 ska upprätthålla en regelbunden dialog med revisionsrätten, Olaf och, i förekommande fall, Eppo.

4. Kommissionen får genomföra detaljerade systemgranskningar av stödmottagarnas budgetgenomförande på grundval av en riskbedömning och en dialog med revisionsmyndigheter och utfärda rekommendationer om förbättringar av systemen.

5. Kommissionen får anta rekommendationer till stödmottagaren i alla fall där den anser att behöriga myndigheter inte har vidtagit nödvändiga åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter som har påverkat eller allvarligt riskerar att påverka en sund ekonomisk förvaltning av de utgifter som finansieras inom ramen för faciliteten, samt i alla fall där den identifierar svagheter som påverkar utformningen av och funktionen hos det kontrollsystem som införts av dessa myndigheter. Den berörda stödmottagaren ska genomföra sådana rekommendationer eller motivera varför den inte har gjort det.

KAPITEL V

ÖVERVAKNING, RAPPORTERING OCH UTVÄRDERING

Artikel 25

Övervakning och rapportering

1. Kommissionen ska övervaka genomförandet av faciliteten och bedöma uppnåendet av de mål som anges i artikel 3. Övervakningen av genomförandet ska vara målinriktad och stå i proportion till den verksamhet som bedrivs inom ramen för faciliteten. De indikatorer som avses i artikel 13.2 ska förväntas bidra till kommissionens övervakning av faciliteten.
2. Det facilitetsavtal som avses i artikel 9 ska innehålla bestämmelser och former för stödmottagarnas rapportering till kommissionen i enlighet med punkt 1 i denna artikel.
3. Kommissionen ska lämna en årlig rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen i uppnåendet av målen i denna förordning. Den årliga rapporten ska också ta upp synergier och komplementaritet mellan faciliteten och andra unionsprogram, särskilt stöd som tillhandahålls inom ramen för förordning (EU) 2021/1529, i syfte att undvika överlappande stöd och dubbelfinansiering. Den årliga rapporten ska två gånger per år kompletteras med redogörelser över hur genomförandet av faciliteten fortskrider.
4. Kommissionen ska överlämna den årliga rapport som avses i punkt 3 i denna artikel till den kommitté som avses i artikel 31.

Artikel 26

Resultattavla för faciliteten

1. Kommissionen ska upprätta en resultattavla för faciliteten (*resultattavlan*) som ska visa hur genomförandet av stödmottagarnas reformagendor fortskrider.
2. Kommissionen ska ges befogenhet att anta en delegerad akt i enlighet med artikel 30 för att komplettera denna förordning genom att i detalj fastställa resultattavlans olika delar i syfte att visa hur genomförandet av faciliteten fortskrider i enlighet med punkt 1 i denna artikel.
3. Resultattavlan ska vara operativ senast den 1 januari 2025 och ska uppdateras av kommissionen två gånger per år. Resultattavlan ska göras tillgänglig för allmänheten online.

Artikel 27

Utvärdering av faciliteten

1. Kommissionen ska efter den 31 december 2027 och senast den 31 december 2031 genomföra en oberoende efterhandsutvärdering av förordningen. Efterhandsutvärderingen ska bedöma unionens bidrag till uppnåendet av målen i denna förordning.
2. Efterhandsutvärderingen ska bygga på OECD:s kommitté för utvecklingsbistånds principer för god praxis och sträva efter att fastställa om målen har uppnåtts och att formulera rekommendationer för att förbättra framtida åtgärder.
3. Kommissionen ska meddela resultaten och slutsatserna av efterhandsutvärderingen, tillsammans med dess iakttagelser och uppföljning, till Europaparlamentet, rådet och medlemsstaterna. Denna efterhandsutvärdering får diskuteras på begäran av Europaparlamentet, rådet eller medlemsstaterna. Resultaten ska användas som underlag vid utarbetandet av framtida program och åtgärder och allokering av resurser. Denna efterhandsutvärdering och uppföljning ska offentliggöras.
4. Kommissionen ska, i lämplig omfattning, involvera alla berörda parter, däribland stödmottagare, arbetsmarknadens parter, civilsamhällesorganisationer samt regionala och lokala myndigheter, i processen för utvärdering av den finansiering som unionen tillhandahåller inom ramen för denna förordning, och får vid behov sträva efter att genomföra gemensamma utvärderingar med medlemsstaterna och andra partner i nära samarbete med stödmottagarna.

*Artikel 28***Stödmottagarnas rapportering inom ramen för den ekonomiska och finansiella dialogen**

Stödmottagaren ska en gång om året inom ramen för den ekonomiska och finansiella dialogen rapportera om de framsteg som gjorts i uppnåendet av den reformrelaterade delen av sin reformagenda.

*Artikel 29***Dialog om faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan**

1. Kommissionen ska minst två gånger om året föra en dialog med Europaparlamentets behöriga utskott, när det är lämpligt. Inför varje dialog ska kommissionen tillhandahålla parlamentet skriftlig information om
 - a) hur genomförandet av faciliteten fortskrider,
 - b) bedömningen av reformagendorna,
 - c) de viktigaste resultaten från den rapport som avses i artikel 25.3,
 - d) i tillämpliga fall, förfarandena för betalningar, innehållande och minskning, inklusive eventuella synpunkter som läggs fram för att säkerställa att villkoren uppfylls på ett tillfredsställande sätt, och
 - e) alla andra faktorer som är relevanta för genomförandet av faciliteten.
2. Den dialog som avses i punkt 1 får sammanfalla med den geopolitiska högnivådialogen om IPA III för att möjliggöra lämpligt beaktande av synergier och komplementaritet.
3. Kommissionen ska ta hänsyn till alla aspekter av de synpunkter som framförts i dialogen om faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan, inbegripet Europaparlamentets resolutioner i relevanta fall.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 30***Delegeringen av befogenheter**

1. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 18 och 26 ska ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i den här artikeln.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 18 och 26 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den dagen då denna förordning träder i kraft. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.
3. De delegeringar av befogenheter som avses i artiklarna 18 och 26 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 18 och 26 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på en månad från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med en månad på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 31

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommitté som inrättats genom förordning (EU) 2021/1529. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
3. För de genomförandeakter som avses i artiklarna 15.1 och 16.2 gäller att om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

Artikel 32

Information, kommunikation och publicitet

1. Kommissionen ska delta i kommunikationsverksamhet för att säkerställa att unionens finansiering synliggörs i samband med det ekonomiska stöd som avses i reformagendorna, bland annat gemensamma kommunikationsverksamheter tillsammans med stödmottagarna. Kommissionen ska säkerställa att stödet inom ramen för faciliteten kommuniceras och framhålls genom en finansieringsförklaring. Åtgärder som finansieras inom ramen för faciliteten ska genomföras i enlighet med kraven på kommunikation och synliggörande i unionsfinansierade yttre åtgärder och andra relevanta riktlinjer.
2. Mottagarna av unionsfinansiering ska aktivt framhålla att finansieringen kommer från unionen och säkerställa unionsfinansieringens synlighet, bland annat genom att i tillämpliga fall visa upp unionens emblem och en lämplig finansieringsförklaring med lydelsen *Finansieras av Europeiska unionen*, i synnerhet när de främjar åtgärderna och deras resultat, genom att tillhandahålla enhetlig, ändamålsenlig och proportionerlig information riktad till olika målgrupper, däribland medierna och allmänheten.
3. Information, kommunikation och publicitet ska tillhandahållas i tillgängligt format.

Artikel 33

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel 14 maj 2024.

På Europaparlamentets vägnar

Ordförande

R. METSOLA

På rådets vägnar

Ordförande

H. LAHBIB

BILAGA

Metod för fördelning av totala resurser per stödmottagare

Varje stödmottagares tilldelning ska beräknas i enlighet med följande steg baserade på uppgifter från referensåret:

Steg 1: Fastställande av en fördelningsnyckel för befolkningen baserat på stödmottagarens befolkningsandel i förhållande till den totala befolkningen på västra Balkan.

Steg 2: Fastställande av en fördelningsnyckel för BNP baserat på förhållandet mellan genomsnittlig BNP per capita för västra Balkan och respektive stödmottagares BNP per capita, dividerat med summan av de sex kvoterna.

Steg 3: Sammanslagning av varje stödmottagares procentuella viktandel för befolkning i steg 1 och BNP per capita i steg 2 med en vägningsfaktor på 60 % för befolkning och 40 % för BNP per capita.